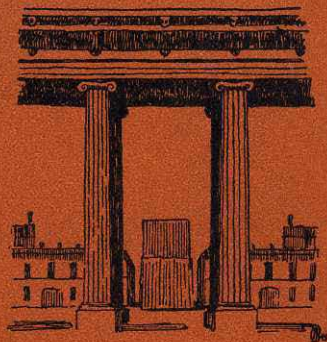

POUL HANSEN
KAMPEN
OM
AMALIENBORG

19. SEPTEMBER 1944

GYLDENDAL

POUL HANSEN

KAMPEN OM AMALIENBORG

19. SEPTEMBER 1944

KØBENHAVN

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG
1945

OMSLAGSTEGNING AF OLE BERING

COPYRIGHT 1945 BY GYLDENDALSKE
BOGHANDEL NORDISK FORLAG - COPENHAGEN

OPLAG: 6000 EKSEMPLARER

PRINTED IN DENMARK
GYLDENDALS FORLAGSTRYKKERI
KØBENHAVN

Forsvarets Bibliotek

INDHOLD

FORORD	7
OPTAKTEN	9
KAMPEN	25
NYE ANGREB	41
SØSTER HELGA	58
KANONADEN	63

I Embeds Medfør var jeg 19. September i Fjor kommet til Residenspalæet paa Amalienborg i god Tid, inden et Kommando tyske Soldater prøvede at forcere Adgangen til Slottet. Under de følgende dramatiske Begivenheder opholdt jeg mig hele Tiden ved Residenspalæets Hjørne ud for Politiets Barrikade og kunde saaledes iagttage og følge Kampen i alle dens Enkeltheder. Efterstaaende Skildring bygger derfor i første Række paa, hvad jeg selv saa og hørte. Yderligere har Politikommissær *Nielsen-Ouro* paa Grundlag af egne og andre Politimænds Beretninger og Palæforvalter, Kaptajn *Schlichtkrull* givet mig en Del Fakta.

Supplerende Oplysninger om, hvad der skete længere borte, dels under Tyskernes Fremrykninger og dels under Kampen, er samlet fra forskellige Hold, i hvert enkelt Tilfælde fra Øjenvidner. Lige fra Kampdagen og til nu er der Mand og Mand imellem fortalt, at Frihedskæmpere virkede med flere Steder som aktive Deltagere. Det er ikke lykkedes mig noget Sted at faa dette bekræftet.

Jeg henviser iøvrigt til Kortskitsen bag i Bogen, der forhaabentlig giver tilstrækkelig Orientering over Kamppladsen og dens nære Omgivelser.

September 1945.

Poul Hansen.

OPTAKTEN

FRA Efteraaret 1943 havde Politiet overtaget Vagterne paa Amalienborg og paa Sorgenfri, men først efter at Kongeparret den 6. September 1944 var flyttet fra Sorgenfri ind paa Amalienborg, blev der etableret en større Vagt ved de fire skønne Palæer. Det var en saakaldt Politikommissærvagt, der var fordelt i tre Hold eller tre Skift. Hvert Hold bestod af 1 Politikommissær som Vagtkommandør, 1 Politiassistent, 2 Overbetjente og 51 Politi- og Reservepolitibetjente. Af Vaaben var Beholdningen nogenlunde. Til Styrkens Udstyr var der 6 Maskinpistoler, 50 Karabiner og 56 Pistoler, men det var smaat med Ammunition. Der fandtes kun 18 Magasiner à 50 Patroner til Maskinpistolerne, 20 Patroner pr. Karabin og 7—14 Patroner til hver Pistol. Hvis det skulde komme til at gaa haardt til overalt, strakte Ammunitionen kun til til ca. 10 Minutters Kamp.

Livgardens Vagstuer var fordelt saaledes, at Politikommissæren havde overtaget Løjtnantsvagstuen i Christian 9.s Palæ og Politiassistenten og Overbetjentene Underofficersvagstuen (Fanebærevagten) i Christian 7.s Palæ paa den modsatte Side af Kolonnaden. Betjentene raadede over Mandskabsvagstuen i sidste

Palæ. Der udstilledes til daglig de samme Poster, som Garden havde stillet inden 29. August 1943, nemlig Dobbeltposter foran Residenspalæets (Christian 8.s Palæ) Hovedport og Køkkenport¹⁾, en Dobbeltpost ved Hovedporten til Kronprinspalæet (Frederik 8.s Palæ) og en Post paa hver Side af Kolonnaden. Endvidere udstilledes Poster i Gaardene bag Palæerne samt i Fredericiagade og i Ny Toldbodgade henholdsvis bag Kronprinspalæet og Christian 9.s Palæ. Endelig var der anbragt Enkeltposter med Maskinpistoler i begge Porte til Residenspalæet, i Kronprinspalæets Hovedport samt i Vestibulen ved Vagten.

De daglige Vagter ved Palæerne vakte ingen Opsigt. Folk var jo vant til at se Politi i Gardernes Sted. For Politimændene selv frembød Amalienborgtørnen intet særligt nyt. Over Halvdelen af Styrken var gamle Gardere, og de kendte Lokaltiteterne ud og ind. Medlemmer af Værnemagten kom og gik over Pladsen, og heller ikke heri var der noget nyt. Men i det nære Nabolag var der derimod kommet noget, der ikke hørte med til det sædvanlige Amalienborgprogram. Det var den ret talstærke, tyske Marinevagt, der havde til Huse i Damehotellet i Frederiksgade. De spanske Ryttere med Pigtraad og Vagtposten udenfor Bygningen fortalte tilstrækkeligt om, hvad der var inde i den. Ellers kunde man høre sig til det. Huset kaldtes mere populært „Hotel der Lustwaffe“, og det er et Spørgs-

¹⁾ Amalienborg deles i de fire Palæer med de tilbyggede lave Fløje til hver Side, de saakaldte Pavilloner. I hver Pavillon er der en Port. De fire Hovedporte ligger alle ud mod Amaliegade, de fire saakaldte Køkkenporte i Pavillonerne mod Frederiksgade.

maal, om der ikke var flere Kvinder end Mænd indenfor Murene. Paa alle Tider af Dagen — ofte ogsaa til langt ud paa Aftenen — kunde man ind paa Slotspladsen og langt hen i Bredgade høre Kvindehvin og Tøsevræl. Man kedede sig aabenbart ikke i det Hotel. Det hændte ogsaa, at Husets Damer behagede at vise sig paa Bygningens Tag. Men maaske det var for at undersøge, om Pigtraaden, der oppe paa Taget satte Skel ind til Nabohuset, var solid nok. Kvinder finder jo undertiden paa mærkelige Ting. Navnlig de tyske.

Imidlertid trak det op til Uvejr, der ogsaa gjorde Amalienborg-Politistyrken en Smule urolig. Sabotagen ude i Landet og i København gik fortrinligt. Tyskerne var mere end sædvanlig rasende. Politiet fik (heldigvis med Rette) Skyld for, at dets Folk enten selv var med eller i hvert Fald Hjælpere, naar der sprang nogle Bomber, som Tyskerne ikke selv havde anbragt. 15. September meddelte General *Panche*, at der var stillet den Fordring til det danske Politi, at det af alle Kræfter skulde eftersøge Sabotørerne og Morderne og sørge for deres Afstraffelse. Saa var der en Slags Ro i Luften, men Roen var ladet med Ondskab. Alle var klar over, at Tyskerne havde et eller andet for. Og ingen tvivlede paa, at dette andet vilde blive noget mere end almindelig gement. Vi kendte jo efterhaanden Racen.

Ventetiden blev ikke lang. Der gik fire Dage. Tirsdag den 19. September slog de til. Det var en af disse stille, varme Septembertage, hvor Solen synes at samle

sig i et sidste straalende Smil til den døende Sommer. Lette, blaanende Smaaskyer gled sagte hen over Himlen, men op paa Formiddagen opløstes de, og Solstraalerne skabte atter en varm og lys Sommerdag. Netop en Dag til tyske Utuskestreger. Kl. 8 Morgen havde Politikommissær *Nielsen-Ourø* overtaget Vagten. De øvrige Befalingsmænd var Politiasistent *Vildbrad* og Overbetjentene *Johansen* og *Hallstrøm*.

Kl. 11 blev der pludselig givet Flyvervarsel. Det var sket saa tit før, og der var ingen, der forbandt noget usædvanligt med Sirenernes Hylen, hverken paa Amalienborg eller andre Steder i Byen. Heller ikke, da en tysk Flyver muntrede sig i det gode Sommervejr oppe over Tagene. Det var jo noget, vi var vant til. Skydning og Brag fra Eksplosioner hørte derimod mere Natten til, og da der lidt efter hørtes Geværild (antagelig fra St. Kongensgades Politistation), var det naturligt, at Politifolkene begyndte at lytte. Forklaringen kom næsten med det samme. En civil Cyklist kom jagende ind til Vagten og meldte med Tungen ud af Halsen, at Tyskerne havde besat St. Kongensgades Station. Politikommissær *Nielsen-Ourø* telefonerede straks til Politigaardens Udrykningskommando og fik saa meget oplyst, at „de ikke var alene“. Stationen i St. Kongensgade svarede slet ikke. Disse Kendsgerninger var tilstrækkelige. Til Overflod fór kort efter tyske Lastvogne gennem Bredgade. Lasten var danske Politimænd, der var taget til Fange og nu befordredes bort som Arrestanter.

Politikommissæren ringede øjeblikkelig over til Residenspalæet til Kongens jourhavende Adjutant, Kaptajn *Poul Henningsen* og afgav Melding om, hvad der var sket ude i Byen, og hvad der formodentlig kunde ventes paa Amalienborg. Kaptajnen lod sig straks melde hos Kongen og berettede, hvad der forelaa. Kongen konfererede med Kabinetssekretær, Kammerherre *Bardenfleth*, da Kaptajnen kom, men Kabinetssekretæren gik straks for at faa de urovækkende Meddelelser bekræftet. Kongen opholdt sig da i Palæets Dagligstue ud mod Slotspladsen, men efter flere Hensstillinger flyttede Hs. Majestæt over i sit Arbejdsværelse ud mod Gaarden. Til Vinduerne i dette Værelse var der fremstillet svære Jernskodder, der blev slaaet for. Kongen var overmaade rolig. Det eneste, der vakte nogen Bekymring, var, at Dronningen var til Golf paa Banen i Rungsted. Der blev ad flere Veje forsøgt at opnaa Telefonforbindelse med Dronningen, det lykkedes til sidst for Kronprinsen, der sammen med Kronprinsessen og Børnene opholdt sig i Kronprinspalæet. I rasende Fart hastede Dronningen straks mod Amalienborg.

Amalienborg Slotsplads har i Tidernes Løb dannet Rammen om mange bevægede og festlige Optog. Men det kan uden nogen Overdrivelse siges, at Pladsen aldrig har oplevet saa mærkelige og saa bevægede Scenerier som dem, der nu udspillede. Kongen havde straks tiltraadt, at alle Adgange til Pladsen blev spærret, og Arbejdet begyndte med det samme og næsten af sig selv. Palæforvalteren, Kongens tidligere Adju-

dant, Kaptajn *Chr. Schlichtkrull*¹⁾ var straks kommet til Stede, og under hans Ledelse og med Assistance af Politiet, Slotsforvaltningens Folk og de ikke faa CB.er, der var mødt ved Flyvervarslingen, blev der taget fat i et Tempo, der maatte betegnes som nærmest eventyrligt. Inde i Palæernes Gaarde var henstillet svære spanske Ryttere af Jern, omvundet med Pigtraad. De var netop blevet færdige faa Dage forinden, og de stod klar til den pludselige Generalprøve, de kom ud for. Lette at bakse med var de ikke, og der skulde mange Folk til.

Man vidste nu med Sikkerhed, at Tyskerne havde overfaldet alle Byens Politistationer Kl. 11. Tiden nærmede sig langsomt halvtolv, og alle gik ud fra, at et Overfald paa Amalienborgs Politivagt maatte forudses hvert Sekund. Naar det ikke var kommet Kl. 11, kunde Tyskerne ventes, hvornaar det skulde være. Det gjaldt derfor om at skynde sig og faa Spærringerne i Orden, inden de viste sig. Det vilde ikke have været muligt at faa Arbejdet gjort saa godt og saa hurtigt, som det skete, hvis der ikke var kommet Frivillige til. Men de kom ogsaa. De myldrede bogstavelig talt op af Jorden. De vimlede ind paa Pladsen fra alle Sider. Der er endnu ingen, der rigtig ved, hvorfra de kom allesammen, men pludselig var de der, og de vilde være med.

¹⁾ Baade Kaptajn Schlichtkrull og Kaptajn Henningsen havde været med 9. April og 29. August. 9. April var det S., der som Adjutant kom fra Kongen med Ordre til H., der førte Garderne paa Amalienborg, om at indstille Kampen. Nu var Røllerne byttet om.

En meget kraftig Haandsrækning kom fra Larsens Plads. Fra Administrationsbygningen kom Kontorfolkene, fra Kajerne strømmede Havnearbejderne og nogle Søfolk til, fra Pakhusene — og de er mange og store — kom Pakhusarbejderne løbende. Ogsaa enkelte unge Kvinder meldte sig og tog en Haand med. Ellers var det naturligtvis det maskuline Køn, der fór frem. Alle Aldersklasser var mødt. Der var Drengene paa 12—14 Aar, og der var haandfaste Mænd paa 60—70. Fælles for alle var en enestaaende Vilje og en rasende Energi. De tunge og uhandelige Jernryttere blev slæbt over Slotspladsen, som om det var lette Træstativer.

I Løbet af en god halv Time var alle Adgange til Slotspladsen spærret. En Spærring Ryttere placeredes tværs over Amaliegade-Syd fra det gule Palæ. Amaliegade-Nord lukkedes fra Hjørnet af det italienske Gesandtskab (Nr. 21) og over til Nr. 24 paa den anden Side. Dermed var der stoppet for begge Hovedadgange til Slotspladsen. Men for at Fredericiagade ikke skulde blive benyttet som Omvej (fra Bredgade) blev denne Gade lukket med en Spærring, der strakte sig fra Porten ind til Residenspalæets Gaard over Gaden til Gitteret for det italienske Gesandtskabs Gaard lige overfor. Saa var Frederiksgade tilbage. Strækningen ud mod Bredgade blev spærret kun en halv Snes Meter fra Slotspladsen. Vagten i „Hotel der Lustwaffe“ forbød at lægge Spærringen længere frem, af Hensyn til den Spærring de selv havde anbragt. Den lille Stump Frederiksgade ud mod Havnen fik endelig den femte og sidste Spærring, der lukkede al Adgang til

Pladsen mellem Kronprinspalæet og Christian 9.s Palæ fra Ny Toldbodgade.

Men de frivillige Hjælperes Andel i Amalienborgs Omdannelse til Fæstning blev langt større. Spærringerne stod parate til at bruges. De skulde bare bringes paa Plads. Men i Grunden var Politimændene, der skulde forsvare Spærringerne og dermed Adgangene til Slotspladsen, temmelig ilde stedt. Naar undtages de svære Staalskilderhuse, der ydede udmærket Dækning for en Mand eller to, havde Karabinskytter og Maskinpistolfolk ingen Dækning. Hvis de skulde tage Kampen op med en Styrke, der vilde forcere en af Spærringerne, havde de i Virkeligheden kun den nøgne Stenbro at lægge sig ned paa.

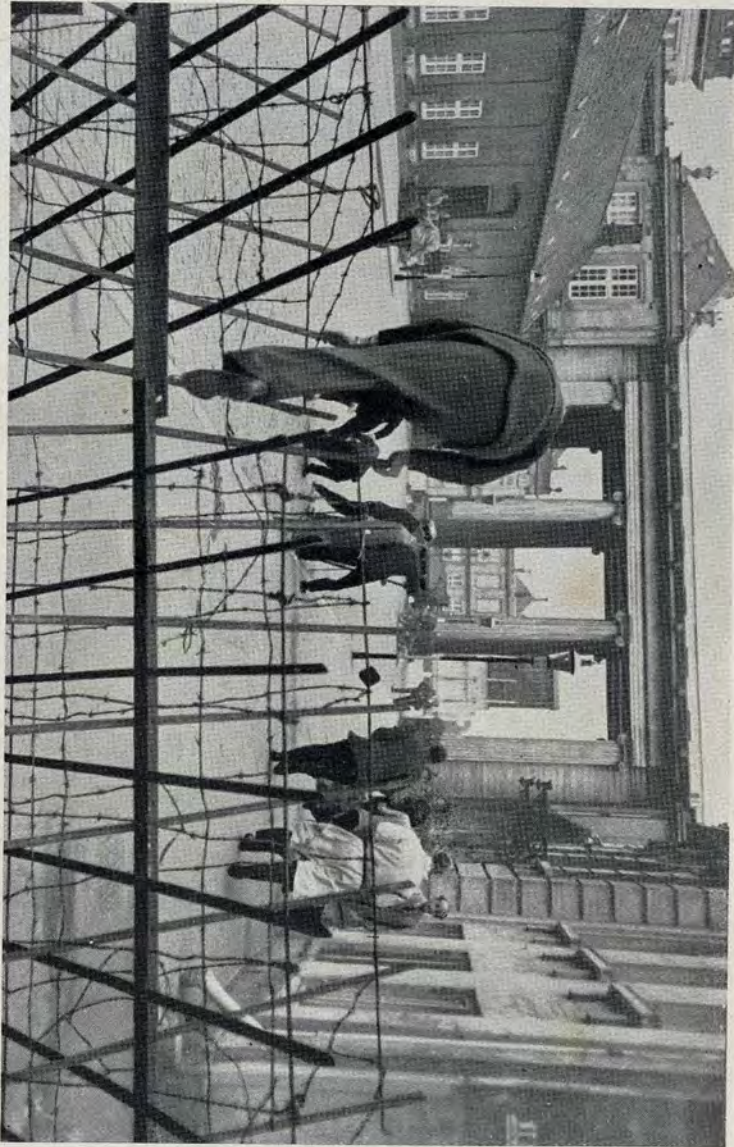
Det var vistnok Havnearbejderne, der fandt paa en glimrende Idé. Fra Larsens Plads kom der Ilbud med en Forespørgsel, om der ønskedes nogle Sandsække til Barrikader. Det var unødvendigt at spørge. Inden Svaret var naaet ned til Havnekajen, var Arbejdet med at lave Barrikader i fuld Gang. Mængder af Sække blev fundet frem og hurtigt fyldt fra nogle Sandbunker, der laa paa Pladsen foran Kajen, og transporteret ind paa Slotspladsen, inden Spærringen ud mod Havnen lukkedes. Der kom Masser af fyldte Sække, men der var ogsaa usandsynligt mange Hjælpere. Efterhaanden som Sækkene blev fyldt, blev de kørt ind til Hjørnerne af Palæerne og stablet op tværs over Fortovene. Alle mulige Køretøjer blev brugt, Biler, Hestevogne, Trækvogne, ja, et Par Hjulbørene kom saamænd i Brug. Det er vist et Spørgs-

Politikommisær Nielsen-Ourø ved Residenspalæet.

maal, om der nogensinde har været en saa fabelagtig Travlhed paa Larsens Plads. Kontorfolk og Arbejdere, gamle og unge, Chefer og Underordnede sled og slæbte i fælles Lyst til at være med. Der var ingen Kommando. Det hele gik af sig selv. Resultatet blev derfor ogsaa saa udmærket, som det blev. Først forsvandt Sandbunkerne, men saa gik Folk løs paa store Jordbunker, der laa paa Pladsen, og Sæk efter Sæk med Jordfyld blev kørt væk.

Da der ikke var mere Fyld, kom man i Tanker om (det er forbavsende, saa hurtigt Folk tænker i visse Situationer), at der var andre, gode Sager paa Pladsen, som kunde gøre Fyldest. Da man sluttede, at der ogsaa kunde ventes et Fremstød gennem Ny Toldbodgade, muligvis baade fra Nord (fra Toldkammerets store Omraade) og fra Syd (fra St. Annæ Plads), besluttedes det, da man nu var saa godt i Gang, at spærre begge Veje. En af de store Landgangsbroer kørt frem og anbragtes i den nordlige Del tværs over Gaden bag Kronprinspalæet. Den sydlige Del blev spærret med en væltet Lastvogn. Begge Spærringer gjordes mere effektive og stærkere ved Hjælp af Tønder, forskelligt Gods og gammelt Materiel. Larsens Plads havde for en Gangs Skyld faaet en Omgang Renselse (som den maaske ikke ligefrem trængte til), der havde givet den et helt andet Udseende, end den ellers havde. Pladsens øverste Leder, Direktør *Jørgen Lausen*, der var med i det hele, kunde roligt afvente Begivenhedernes Udvikling med alle sine Hjælpere. De havde i en fantastisk kort Tid udrettet, hvad der var muligt for at hæmme eventuelle tyske Soldaters Frem-

Spærringen i Amalgade-Syd er lige blevet færdig lidt før Kl. 12. En forsinket Tilskuer bringer sig i Sikkerhed bag den. I Kolonnaden ses Lastvognen, der spærrede Gennemkørselen. Til venstre foran Porten ses en Barrikade. Barrikaden i Cadens anden Side (ved Det gamle Palæes Port) kan ikke skimtes for de forhipasserede Mennesker. Betygentene ved Rødestenen bryder Brosten op.

march. Og de havde ydet et meget vægtigt Bidrag til Udbygningen af Amalienborgs Forsvar. Politiets Tagnemlighed mod dem var da ogsaa stor. Og den var i højeste Grad berettiget. Der er ingen som helst Tvivl om, at de Barrikader, der dannedes af Sandsækkene, reddede adskillige Politimænds Liv.

Man kunde let danne sig et Overblik over, hvorledes den færdige Amalienborg-Fæstning saa ud. I Betragtning af, at der kun havde været en god halv Time til at bygge den i, saa den virkelig godt ud. Hvis et Hovedfremstød kunde ventes, maatte det formodentligt komme fra Amaliegade. Derfor var Fæstningen stærkest, hvor Adgangene fra denne Gade skulde forsvares. Paa Hjørnet af Residenspalæet var anbragt en solid Barrikade af Sandsække, der strakte sig fra Staauskilderhuset tværs over Fortovet til lidt ud paa Kørebanen. Samme Barrikade var anbragt lige overfor, fra Hjørnet af Kronprinspalæet ud over Fortovet. Mellem de to Barrikader var der kun en Snes Meter fri Bane. I Amaliegade-Syd udgik Spærringen, som nævnt før, fra Muren bag Porten i Det gule Palæ (hvor Røde Kors Flag vajede ovenover) og sluttede tæt til Muren ovre paa den anden Side Gaden. Paa hvert Fortov inde bag Jernrytternes sikre Rækker dannedes der lignende Barrikader som ved Residenspalæet. Kørebanen midt gennem Kolonnaden blev spærret med en stor Lastvogn, der blev standset midt mellem Søjlerne. Den var læsset med Marmorsten, og den lod sig ikke flytte paa nogle Minutter. Paa Hjørnerne af Kronprinspalæet og Christian 9.s Palæ var anlagt korte men til Gengæld tem-

melig høje Barrikader. Maaske blev de mere solide, fordi de laa nærmest ved Larsens Plads, hvorfra Sandsækkene var blevet hentet. Endelig var der Hjørnerne ved Frederiksgade ud mod Bredgade foran den tyske Vagt, men disse Barrikader var lave. Dels har det vel spillet ind, at Stedet laa længst borte fra Larsens Plads, og dels havde man næppe nogen Grund til at vente Overfald fra Vagten en god Snes Meter henne i Gaden. Politiet havde nemlig, da denne Del af Frederiksgade blev spærret, talt lidt med Tyskerne om Sagerne. En tysk Marineløjtnant havde da erklæret, at Politimændene „kunde være ganske rolige, der skulde ingen komme ind den Vej, saa længe Tyskerne var der“.

Sliddet og Slæbet med Spærringernes Anbringelse og med Transporten af Sandsækkene og Bygningen af Barrikaderne var ikke alene gaaet eventyrligt hurtigt. Det var foregaaet under Udfoldelse af meget Humør og Morskab. De mange CB'er ydede sammen med de talrige Frivillige en glimrende Hjælp. Iøvrigt kan ingen Gruppe fremhæves. Uden Kappestrid af nogen Art ydede alle simpelthen deres yderste. Kaptajn Schlichtkrull og Politikommissær Nielsen-Ouro var overalt. Som Palæforvalter havde Kaptajnen et direkte Ansvar, og Politikommissærens Ansvar som Chef for den Styrke, der skulde kæmpe, var naturligvis ikke mindre. De kommanderede ikke. De opildnede, de inspirerede, de opflammede, de dirigerede.

Politikommissæren og Palæforvalteren samlede Forsvaret først og fremmest om Residenspalæet og Kron-

prinspalæet. Den samlede Styrke blev fordelt i Grupper paa en Fører og 5—6 Mand. En Gruppe med en Maskinpistolskytte fik Post i Residenspalæets Hovedport, men nogle af dem gik i Stilling bag Barrikaden ved Palæets Hjørne mod Amaliegade. Inde i Palæet blev to Vinduer i Forgemakket henholdsvis ud mod Slotspladsen og ud mod Gaarden taget af. I Karmene lagdes Sandsække, og her fik andre Betjente Post. Mod Gaarden kunde det italienske Gesandtskabspalæ bestryges fra Vinduet. Tyskerne kunde muligvis finde paa at trænge ind i Palæet fra Amaliegade.

I Residenspalæets Køkkenport havde Overbetjent *Hallstrøm* Kommandoen. I Porten lavedes der en lav Barrikade, nærmest til Anlæg for Karabinerne. Herfra var der udmærket Skudfelt ud over Slotspladsen mod Ny Toldbodgade og Larsens Plads. Imidlertid blev man snart klar over, at Standpladsen var meget farlig. Tyskerne inde i Damehotellet kunde nemlig skyde Besætningen bag Barrikaden lige i Ryggen. Standpladsen blev derfor forlagt til Portnerlogen (Kælderen) til venstre i Porten. Et Vindue ud til Pladsen blev i Hast slaaet ud af Karmen med Karabinkolberne. I den tomme Karm lagdes Sandsække, Skilderhuset lige udenfor blev væltet paa langs med Muren, Porten blev lukket og spærret med en Jernstang. Saa havde Gruppen atter frit Skud over Pladsen uden nogen Fare for Overfald bagfra.

Ogsaa i Kronprinspalæet tog Hovedstyrken Post ved Barrikaden ved Amaliegades Hjørne. Til Forsvar mod Ny Toldbodgade sendtes fire Karabinskytter ind i Gaarden og Haven bag Palæet. I Christian 7.s Palæ

besatte Overbetjent *Johansen* Hjørnet af Frederiksgade med sin Gruppe. Han skulde navnlig holde Øje med Damehotellet. Gruppen blev imidlertid en Times Tid efter Kampens Begyndelse beordret til at forlade Stillingen og supplere Grupperne i de to Vagtstuer ved Kolonnaden. Det skete i Løb gennem Haven bag Palæet. Under Løbet blev der skudt paa Gruppen fra Hotellets Tag. Ingen blev dog ramt. I Fanebærervagtstuen tog Overbetjenten Kommandoen. I Løjtnantsvagten paa den anden Side Kolonnaden havde Politiasistent *Vildbrad* Kommandoen. Kort efter Luftalarmen var iøvrigt endnu en Politiofficer, Politikommisær *Ubberup* kommet til. Han var undkommet fra Politiskolen civilklædt. Han stillede sig straks til Raadighed, men da det under Kampen var umuligt at færdes over Pladsen, blev han i Politiasistentvagten (Fanebærerstuen). Baade fra denne Vagt og fra Politikommisærsvagten (Løjtnantsvagten) var der fra Vinduerne frit Skud mod Amaliegade-Nord ud over Slotspladsen og tildels mod Frederiksgade. Gruppen i denne Vagt skulde dog tillige sammen med Posten i Kolonnaden bestryge Amaliegade mod St. Annæ Plads, hvad der var ensbetydende med, at der skulde skydes hen over Hovederne paa Besætningen bag Barrikaderne ved Fortovene ud for Det gule Palæ.

Der udspillede en ejendommelig lille Hændelse ved Det gule Palæ, der faldt en Smule udenfor Programmet. Da Barrikaden op til Palæet var i Orden, kom der et Bud fra Røde Kors (efter Sigende fra Direktør *Rosting* personlig) over i Palæforvaltningens Kontor med den Besked, at Politimændene bag Bar-

rikaden burde gaa væk, da der ikke maatte skydes under Flaget med Genferkorset. Det var ikke just den Besked, man havde ventet fra det Sted. Der blev svaret, at hvis Røde Kors ikke ønskede, at der skulde skydes under Flaget, kunde de jo bare tage det ned. Denne Besked maa man aabenbart have forstaaet rigtigt, thi Flaget forsvandt.

Ogsaa Amalienborgs Sanitetsvæsen var parat. I Kælderen ud mod Haven i Christian 7.s Palæ er der indrettet en permanent Skadestue, og her mødte Mandskabet straks efter Luftalarmen. Med Frk. *Aase Bardenfleth* som Vagtschef bestod Styrken af Hofmedicus, Dr. *Fenger*, stud. med. *Jørgen Møller* og syv Samariter fra den københavnske Dameafdeling under Dansk Røde Kors. Mellem flere Hjælpere var der fire CB'er. Frk. Bardenfleth dannede tre Baarehold, hvad der kun blev muligt, ved at Frivillige kom ind fra Gaden og meldte sig. Ogsaa en ung medicinsk Student, der kendte Stud. Møller, meldte sig frivilligt. Paa Skadestuen blev der straks kogt Instrumenter og gjort klar til at modtage Saarede.

Ved 12-Tiden var i Grunden alt klar til et lille Slag. Man ventede faktisk kun paa Tyskerne, for alle var overbevist om, at de ad en eller flere Veje vilde prøve at overmande Politiet og besætte Palæerne. Dog blev der ogsaa ventet paa *Dronningen*. *Kronprinsen* kom under Arbejdet med Spærringerne ud paa Pladsen og fulgte det hele med levende Interesse. Hs. kgl. Højhed bad da om, at Spærringen i Amaliegade-Nord blev holdt aaben, saa Dronningens Vogn kunde fare igennem. Fem Minutter over 12 kom Bilen ry-

gende oppe fra Toldbodgade. Den fór gennem Aabningen, smuttede mellem de to Barrikader, snurrede rundt om Residenspalæets Hjørne og forsvandt ind i Porten. En gammel Hoffunktionær udtrykte bekymret sin Opfattelse af Situationen ude og inde saaledes: „Det er da forfærdeligt, at saadan noget skal overgaa os. Men nu er vor Mor jo kommet hjem, og saa er Kongen glad, og saa skal det nok gaa!“

Hvis Tyskerne virkelig vilde nedkæmpe Politiet og erobre Amalienborg, kunde det ikke nægtes, at det var en haabløs Opgave, den talmæssigt svage Politistyrke, der var fordelt paa saa mange Steder, var kommet ud for. Den Ordre, der blev givet Politikommissæren fra Kongen gennem Kaptajn Henningsen, lød paa, at der uden Varsel skulde skydes paa Personer, uniformerede eller civile, der forsøgte at trænge gennem Afspærringerne eller ad andre Veje prøvede at komme ind paa Amalienborg. Et samlet Fremstød gennem en af Gaderne skulde forhindres, men der maatte kun skydes efter Ordre eller saafremt Angriberne selv aabnede Ilden eller forsøgte at forcere Spærringerne. Men Politiet vidste, hvad det gjaldt. Da de mange civile Hjælpere var borte, stod Politimændene ved Barrikaderne og i Porte og Vinduer.

Der kunde siges meget godt om dem (og kun godt), men det bedste Skudsmaal, der kunde gives dem, var, at de brændte efter at komme i Kamp. Kom Tyskerne med større Styrker og ad flere Gader, havde ikke en eneste af dem noget Haab om at slippe levende fra det. Men det spildte ingen af dem et Sekunds Tanke paa. Havde de ikke set deres egne Kammerater blive

transporteret gennem Bredgade stuvet sammen som Kreaturer? Og havde de ikke bidt Tænderne sammen og raset i Tavshed, da et tysk Fartøj stod forbi Larsens Plads med andre Kammerater som Fanger? Det var ikke underligt, at de glemte, hvad de maaske kunde komme ud for, og i Stedet glødede efter at komme til at slaas med den Dødsfjende, der efterhaanden var blevet forhadet af hele Folket.

Journalhavende Adjutant hos Kongen d. 19. September, Kaptajn Poul Henningsen, i det Antræk, i hvilket han viste sig for Tyskerne ved Kampen.

Her er Barrikaden med Staatskilderhuset ved Residenspaleets Hjørne. Betjent Larsen, der blev saaret, lå bag Sækkene mellem Skilderhuset og Muren.

KAMPEN

Det var denne Stemning, der beherskede alle. Efter at Dronningens Bil var sluppet igennem og den sidste Spærring lukket, var den tynde Jernring om Slotspladsen sluttet. Hver Mand var paa sin Post. Instinktmæssigt ventede alle, at et Angreb vilde sætte ind fra Toldbodgade, og det vilde altsaa blive Folkene bag Barrikaderne ved Kongens og Kronprinsens Palæ, der skulde tage mod de første Tyskere. I dæmpet Samtale snakkedes der lidt om, hvad der kunde ventes. I Staalhuset paa hver Side af Gaden sad en Betjent og spejdede ud af Gluggen op gennem Gaden. Kammerater stod ved Siden af.

Amaliegade lignede nogenlunde sig selv. Folk færdedes frem og tilbage, de fleste hastede til Frokost, nogle kom med Øl til Lommemaden paa Kontorer og Lagre. Men man kunde ikke lade være at lægge Mærke til, at de næsten allesammen havde Fart paa. Der lå noget i Luften, som tilskyndede dem til at blive færdig paa Gaden og komme væk fra Fortovene. To Varevogne saa næsten ud til at være forladte. Chaufførerne var vel nede i en af de smaa Kældere og i Gang med Mellemmaderne. Oppe i den anden Ende af Gaden ud for Toldbodvej, var der temmelig livlig Færdsel. Toldvæsenet tog aabenbart ikke Frokosttiden særlig

højtidelig. Vejret var stadig stille og varmt. Ovre paa Værfterne var Arbejdets tunge, metalliske Sang standset. Midt i den dystre Alvor, der laa over det hele, kunde man ikke frigøre sig for det Indtryk, at den dystre Middagstime havde en Tilsætning af Idyl.

Idyllen varede kun nogle Minutter. Oppe fra Toldbodgade svingede pludselig en tæt, grøn Kolonne ind i Amaliegade. Der fandtes ikke et Øje i hele Gaden, som ikke observerede den med det samme. Nogle Raab forplantede sig gennem hele Gadens Længde. „Der kommer Tyskerne! Tyskerne kommer!“ 20—30 Sekunder efter var Amaliegade blæst ren. De sidste Fodgængere forsvandt i Løb ind i Porte og Opgange. Fra et Hestekøretøj blev Hestene ilsomt spændt fra og ført ind i en Gaard. Tung og haard Alvor havde lige med eet afløst det stilfærdige Middagsbillede.

Et Stykke fremme i Gaden var nogle fremsynte Folk kommet i Tanker om, at Tyskernes March maatte kunde hindres eller i hvert Fald sinkes. Man troede, at Angriberne vilde komme cyklende, og hvis Cyklingene kunde ødelægges, var dog noget vundet. Hvem der fik Ideen, vides ikke nu, men den var virkelig god. Ud for Sygekassedirektoratet havde en Mælkeemand efterladt en halv Snes Kasser fyldt med Mælkeflasker. Nogle unge Mennesker kom i Tanker om Fidusen med Glasskaar paa Gaden, og det varede ikke længe, før Mælkeflaskerne blev knust mod Brostenene. Hele denne Side af Gaden blev straks oversaaet med Glasskaar. Eksemplet fulgtes øjeblikkelig fra den anden Side, og her var der mere at tage af. I Nr. 32 lige overfor har

Tuborgfabrikerne et Centrallager inde i Gaarden, og da først der var kommet Gang i „Tyveriet“ af Bajerflasker, gik Forretningen strygende. Ikke fem Minutter efter var en lang Strækning ikke alene langs med Fortovene men i hele Gadens Bredde dækket af et tæt Lag grønne Skaar. Da de sidste Flasker var knust mod Stenene, lød der et Par spinkle, meget ungdommelige Hurraer. De yngste tog Forskud paa Laurbærrene. Viste det ikke andet, saa bekræftede det i hvert Fald, at der heller ikke her var noget i Vejen med Humøret.

Rolige og beslutsomme indtog Politimændene deres Pladser bag de to Barrikader. Fem Mand paa hver Side. Med Benene strakt bagud søgte de fuld Dækning bag Sandsækkene og skød Karabinerne frem. Enkelte eftersaa Magasinerne og prøvede Sigtet. Men Maalet var for langt borte endnu. Bag dem stod Politikommissæren, Palæforvalteren og Adjudanten. Lidt efter kom Jagtkaptajn, Kommandør *Bildsøe* inde fra Kongens Palæ. En ung, civil Mand kom ogsaa til. Det var Premierløjtnant i Livgarden, *von Lotzbeck*, der ude i Byen havde hørt, hvad der forestod, og som uden at tænke paa Uniformen straks havde indfundet sig i Palæet, hvor han fik Tjeneste ved Vinduesposterne i Førgemakket.

En halv Snes Civilister stod ved Kronprinspalæets Hjørne bag Barrikaden. De blev anmodet om at fjerne sig, og de forsvandt ind i Palæets Hovedport. Der blev ikke talt mange Ord. Kaptajn Henningsen sagde, at det „ikke kunde vare længe med den Historie, for Tyskerne kom naturligvis ogsaa ad andre Gader, og saa var der ikke noget at stille op“. Kaptajnen var i

blaa Tjenesteuniform med lang Sabel, Ridderkors og hvide Handsker og dannede en glimrende Skydeskive for Tyskerne, hvis en af de forreste i Kolonnen havde haft Planer om Langdistanceskydning. I sin mørke Uniform og med sin Kæmpeskikkelse var Nielsen-Ourø lige saa sikkert et Maal.

En Mand i hvid Kittel viste sig pludselig ved Kronprinspalæet. Han sprang ud paa Kørebanen, svingede med Armene og raabte, nærmest i Ekstase: „Danske Mænd, nu gælder det, vis jer nu som tapre, danske Mænd, værn vor Konge og kæmp til det sidste!“ Midt i Dysterheden og Tavsheden kunde ingen lade være med at smile. Mandens hele Optræden virkede komisk. Kaptajn Henningsen raabte over til ham, at han skulde holde sin Mund. „Skal der da ikke forsvares?“ spurgte Manden tilbage. „Jo, men det er mig og ikke Dem, der skal bestemme det!“ faldt Svaret hvast. En Stemme nærmere Manden, vistnok en af Betjentene bag Sandsækkene, bad ham „skrubbe af og lade os klare det“. Saa forsvandt den hvide Kittel, og den saas ikke mere. „Han var sgu ikke rigtig klog!“ sagde en anden Betjent, medens han skarpt iagttog den tyske Kolonne.

Tyskerne, der marcherede i sluttet Trop ned gennem Gaden, var nu kommet saa nær, at den enkelte Soldat kunde skelnes. Den samlede Styrke talte 50—60 Mand. Det var ganske unge Mennesker. Foran gik tre Maskingeværmænd med Haandgranater stukket i Livremmene. Det blev senere fortalt, at de havde grint op til Vinduerne og nærmest givet det Udseende af, at de var paa en Slags Skovtur, da de svingede ind

i Amaliegade. Det eneste, der ikke tydede paa Morskab, var den Kendsgerning, at Maskingeværfolkene foran under Marchen gjorde de lange Patronbælter klare. Da de havde passeret Ny Toldbodgade og nærmede sig Fødselsstiftelsen, delte Kolonnen sig. Langs Murene søgte Tyskerne i Rodekolonner i langsommere Gang frem mod Spærringen, som de naturligvis havde set for længe siden. Alle gik med Geværer og Pistoler klare. De kunde heller ikke være i Tvivl om, at Barrikaderne bag Pigtraaden og de sorte Hjælme, som maatte kunne ses over Sandsækkene udefra, ikke var anbragt for et Syns Skyld. Lidt oppe i Gaden faldt der pludselig et Skud. Saa traadte Kaptajn Schlichtkrull ud paa Kørebanen mellem Barrikaderne sammen med Kaptajn Henningsen og Politikommissæren. Schlichtkrull, der var civilklædt med Hjælm, svingede med Armene og raabte et skarpt Halt og Zurück. Ogsaa Kaptajn Henningsen, hvis høje Skikkelse i den lyseblaa Uniform endnu tydeligere kunde ses af Tyskerne, raabte Holdt og strakte den ene Arm i Vejret til Stop.

Bag Barrikaderne laa de otte Politimænd med Fingeren paa Aftrækkeren. I Læ bag Residenspalæets Hjørne kunde jeg iagttage hver enkelt Mand. De ventede spændt. Øjnene søgte et Maal henne i den spredte Kolonne. Ingen Dirren og ingen Rysten paa Hænderne. Hver enkelt kunde formodentlig, ligesom vi andre, i de svangre Sekunder høre sit Hjerte banke.

Tyskerne i hver Side af Gaden havde givet hørt og set alt, men den Modstand, der ventede dem, regnede

de aabenbart ikke med. Efter nogle Øjeblikkes Raadslagning gik de til Aktion. 3—4 Mand traadte ud paa Kørebanen og tog fat i Spærringen og prøvede at rive Jernrytterne løse. Andre gik i Gang med, saavidt det kunde ses, at klippe Pigtraaden i Stykker. I højre Side forsøgte en Soldat, der traadte ind i Pigtraaden med sine tunge Støvler, at krybe over Spærringen. Samtidig faldt der endnu et Skud ovre i venstre Side¹⁾. I Dødsstilheden bag Barrikaderne lød den første danske Ordre som et Smæld. „*Saa maa der skydes!*“ Det var Kaptajn Henningsen, der skarpt og fast skreg Ordene. Politikommissæren vendte sig mod sine Folk og gentog haardt: *Skyd!*

Ordren blev efterkommet øjeblikkelig. Maskinpistolerne raslede bragende Magasinerne af, og Karabinernes skarpe Smæld knitrede mellem Pistolernes Salver. Virkningen var forfærdende. Tyskernes Hovedmasse havde staaet delvis sammenklumpet inde ved Husene, da Kanonaden satte ind. I den korte Afstand

¹⁾ Sekretær *Th. Olsen*, Sygekassedirektoratets Anneks, Amaliegade 24, mener, at de to Skud blev afgivet mod den frempringende Altan i hans Kontor paa 1. Sal. Det første Skud gik gennem Ruden. Da Hr. Olsen lidt efter fra Kontorets bageste Del krøb hen over Gulvet for at stille Telefonen ned, saa Tyskerne hans ene Haand, og et Skud blev øjeblikkelig sendt efter ham. Det ramte Telefonen. Efter Kampen udarbejdede han iøvrigt en Beretning om, hvad han selv havde iagttaget af Enkeltheder, suppleret med andre Tilskuernes Beretninger og forsynet med en Række Billeder. De tre Fotografier, der viser døde Tyskere paa Gaden, er ved venlig Imødekommenhed fra Sygekassedirektør *Borberg* laant fra dette Værk. De er taget af Kontorfuldmægtig *A. Hafstrøm*.

var hvert Projektil sikker paa at træffe. I den første Salve faldt der i hvert Fald 4—5 Mand, og over dobbelt saa mange saaredes, de fleste sikkert haardt. Tre Soldater kravlede ind mod Murene, de to kunde daarligt slæbe Geværerne med sig. De naaede kun nogle faa Meter. De levende løb som forvildede Faar i Dækning i Porte og Kældernedgange, nogle faa Stykker sprang tilbage langs Murene og søgte Læ bag hvert Fremspring, der kunde benyttes. Ilden var aabenbart kommet aldeles overraskende. Og den havde uden Tvivl været saa lammende, at ethvert Begreb om Føring (hvis der havde været noget) var blæst bort med det samme. Nogle ganske enkelte Tyskere gjorde det eneste fornuftige. De smed sig ned, da Ilden begyndte, og halede sig, trykket fladt ned mod Stenbroen, tilbage mod Murene. Men ellers var Helhedsbilledet fuldkommen Forvirring og Virvar.

Fra Barrikaderne blev Skydningen ved. Der var nok af sikre Maal, og Skytterne kunde give sig Tid til at sigte. Maskinpistolerne nøjedes med Enkeltskud, og Karabinernes fornøjelige Knitren hørtes nu med Mellemrum. Der skulde spares paa Ammunitionen. Forsvarerne var ovenpaa, hvad der dog ikke gjorde dem overlegne. Men nogle Bemærkninger faldt der selvfølgelig. En Karabinmand tog et lille Overblik over Resultatet og bemærkede tørt: „Det var et ordentligt Skrub, de fik, men de skal have mere endnu!“ Der var atter faldet flere Tyskere, og de første Skrig fra de saarede kunde høres. 3—4 Stykker rendte ude til venstre forbi Fødselsstiftelsen, alt hvad de kunde. Den ene hinkede slemt. En af de Betjente, der laa nærmest,

kiggede skarpt ud over Barrikaden. Saa hvæsedes han bittert: „Hvor er der et Maskingevær ... og en Trefod ... og en halv Sneg Magasin ... saa ligger de der ... allesammen!“ Men der var ingen Maskingeværer og ingen Trefod og ingen Magasin. Kun de faa, der passede til Maskinpistolerne, og de var beslaglagt.

Men skød Tyskerne da slet ikke? Var de gaaet helt fra Sans og Samling? Ja, paa det nærmeste. Tilsyneladende var der ikke mere nogen Kommando. Fra de nærmeste Porte og Døre, hvor de havde søgt Tilflugt, skimtedes engang imellem lidt af et Ansigt eller en Hjælm. En Geværpipe kom ogsaa frem. Men enhver Lyst til at vove sig ud og lave et nyt Fremstød var borte. De enkelte Skud, der faldt, og hvoraf et Par fik Barrikaderne til at sende smaa Sandsøjler i Vejret, blev affyret længere oppe i Gaden. En Opspringer fløjtede sin opmuntrende Sang et Sted henne mellem det ene Staaltaarn og Spærringen, og nogle enkelte Projektiler hvinede forbi over Hovederne paa Barrikademændene. De kom imidlertid ikke fra Tyskerne. Det var Besætningen bagude, der skød. Politifolkene ovre i Løjtnantsvagtstuen og i Fanebærerstuen havde fulgt Udviklingen med Øjnene paa Stilke. Da Afstanden ikke var for lang, og da der fra Vinduerne var udmærket Skudfelt forbi Rytterstatuen, greb de ind i Kampen. Det var deres Kugler, der fløjtede over Barrikaderne og naaede deres Maal længere oppe i Gaden. Da det var sikre Skytter, der betjente Karabinerne, er der ingen Tvivl om, at flere af de Tyskere,

Palæforvalter, Kaptajn Schlichtkrull i sin „Uniform“ paa Kampdagen.

der laa paa deres Gerninger længere fremme foran Spærringen, var fældet af Karabinkugler, der var suset tværs over hele Slotspladsen.

Det varede lidt, inden de ny Hjælperes Indsats blev konstateret. Da de første Kugler sang over Barrikaderne, blev der Spekulation over, hvor de kunde stamme fra. I et Øjebliks Pavse blev Sammenhængen opdaget. I Stilheden hørtes to Skud ovre fra Kolonnaden, og da der skimtedes en Politimand med en Karabin i et af Vinduerne, var Gaaden løst. Nu vidste vi, der stod ved det egentlige Slagfelt, at naar Tyskerne gik paa igen, var der gode Hjælpere i Ryggen. Det gav altid en vis Betryggelse.

I det smalle Mellemrum mellem Staaltaarnet og Residenspalæets Murhjørne havde Reservebetjent *Kurt Larsen* presset sig ind med sin Maskinpistol. Da den første Salve var afgivet, raabte han over til Kammeraterne paa det andet Hjørne, at de skød for højt (hvad de ogsaa gjorde), men til Gengæld skød han for lavt. I hans første Salve slog Projektilerne gennem den laveste Del af Pigtraaden og havnede i Stenbroen foran nogle Tyskere, der endnu ikke var kommet af Vejen. Bagfra blev det sagt ham, at han skulde skyde lidt højere, og hans næste Skudrække fik Tyskerne til at sætte Farten op. De sidste Skud gik vist automatisk. En underlig skrattende Lyd hørtes fra Hjelmen. Hans Hoved faldt forover og gled ned mod Brystet. Han prøvede at rejse sig, men sank helt sammen. Pistolen faldt ud af Hænderne og ramlede mod Taarnets Staalvæg. En tyk Blodstraale bredte sig fra Tindingen ned over Ansigtet. Hans Øjne stod vidt aabne men var

Barrikaden foran Det gule Palæs Port. De første Tyskere viser sig ved St. Annæ Plads, og Politimændene er parate til at tage imod dem.

uden Glimt af Liv. Solen brændte saa underligt ned i Pupillerne. Vi halede ham væk fra det farlige Hjørne og bar ham ind i Porten (det er for Resten en mærkelig Ting at bære paa en Mand, om hvem man ikke ved, om han er levende eller død), hvor Hofmedicus *Fenger* straks tilsaa ham. Et Baarehold sørgede for, at han kom over i Skadestuen i Christian 7.s Palæ. Han var kun let saaret. Blodmængden stammede fra, at Kuglen havde overskaaret en Aare i Tindingen. Den var først gaaet gennem Hjælmen. En Kammerat tog hans Plads.

Fægtningen var imidlertid stilnet helt af. Faktisk var det forbi i første Omgang. Pavsens, der var indtraadt, trak ud. Men der kunde naturligvis ventes mere. Kommandør Bildsøe, der atter var kommet til, forudsagde, at Tyskerne vilde omgaa alle Palæerne, og at de maaske satte Panservogne ind, og „saa sad vi nydeligt i det“. Alle var forberedt paa noget lignende. Kaptajn Henningsen ytrede, at „hvis de kom med Panservogne, saa var det sket, og saa var der ikke mere at snakke om“.

Klokken var blevet 12,55. Det første Slag var med Hæder vundet af Politiet. En Maage kom sejlene over Tagene og inspicerede Gaden. Men døde Tyskere og Rendestene fyldt med knuste Flasker interesserede den ikke. Den gav et Par jammerlige Skrig fra sig og forsvandt ud over Havnen. Mere indtagende var en Solsort, der dalede ned fra et Træ inde i Kronprinspalæets Have og satte sig paa Tagryggen ud til Gaden. Hvis den overhovedet havde begrebet, at der var

noget usædvanligt paa Færde, var den ikke imponeret. Den kiggede ned paa Sandsækkene, saa aabnede den sit gule Næb og opvartede med en kort Sensommerkoncert, inden den stak af igen.

Fuglens kønne Fløjten var maaske medvirkende til, at der bredte sig en lysere Stemning paa begge Palæhjørner. Betjentene holdt skarpt Udkig med Porte og Kældernedgange, og der faldt nogle kraftige Bemærkninger om, at „nu kunde de jo bare komme igen“. Hvor mange, der havde forstukket sig i Portaabninger, havde ingen kontrolleret, men ikke saa faa Tyskere havde foreløbig reddet sig i Sikkerhed. Ingen af dem ytrede nogen synderlig Lyst til at være med igen. De var aabenbart tilfredse med, at de kunde faa Lov at være i Ro, hvor de var. Af og til faldt der et Snigskud oppe fra Gaden. Det blev omgaaende besvaret. De døde fik Lov at ligge, hvor de var faldet, de saarede med. Ingen bekymrede sig om dem. Det faldt ikke en eneste af de Tyskere, der stod i Dækning, ind at gaa ud (f. Eks. beskyttet af et Lommeterklæde) og bringe dem Hjælp.

En haardt saaret Mand laa ved Siden af en Tørvogn et Stykke oppe bag Spærringen. Det gik lidt paa Nerverne at høre hans Klager. Han stønnede uophørligt: *Hilfe — Hilfe — Hilfe!* Til sidst blev hans Klager ganske svage. Det blev foreslaaet, at han paa en eller anden Maade burde hjælpes. En Karabinmand svarede arrigt, at han kunde faa et Skud til. I den anden Side af Gaden jamrede en anden saaret ustandseligt: *Mutter — Mutter!* Det var heller ikke hyggeligt at høre paa. Han prøvede flere Gange at kravle

ind til Muren, men kunde ikke. Han døde, hvor han laa. En Betjent mente, at en saaret, der laa i Dækning ved Muren i Tuborgforretningen (Nr. 32), slet ikke var saaret, eftersom han var i Stand til at fyre. Betjenten sagde, at det sikkert var Svindel med hans Saar, og iøvrigt mente han, at en anden Tysker, der laa længere borte, ogsaa skød engang imellem. Han vilde absolut skyde dem begge to. Paa dette Tidspunkt kunde der fra Barrikaderne tælles ni døde (eller tilsyneladende livløse), af hvilke de fleste laa inde paa Fortovene. Synet af dem skulde naturligvis ikke give de Tyskere, der fra deres Dækning i Portene kunde se de døde Kammerater, Appetit til ny Angreb. Heller ikke den Jamren, der hørtes fra de saarede, kunde virke opmuntrende. Dertil kom det temmelig væsentlige, at der mellem de usaarede i Portene sikkert befandt sig andre, der var saa haardt medtaget, at de foreløbig havde tabt Lysten til at være med i et eventuelt nyt Fremstød.

Politikommissær Nielsen-Ouø og Kaptajn Schlichtkrull havde hele Tiden fast Stade lige op til Barrikaden paa Residenspalæets Hjørne, hvorfra de kunde følge, hvad der vilde komme. Kaptajn Henningsen og Kommandør Bildsøe kom og gik. Inde i Palæet opholdt Kongen og Dronningen sig fremdeles i Kongens Arbejdsværelse ud mod Gaarden. Hoffets højeste Embedsmænd var hos dem. Baade inde og ude ventedes ny Kamp. Tyskerne kunde ikke, sluttende alle, lade Nederlaget blive siddende. Imedens blev der rustet. Det var smaat med Ammunitionen, men ovre i Køkkenporten i Christian 7.s Palæ (der endnu var besat)

raabte de, at de kunde undvære Ammunition til Maskinpistoler. Vi hørte bagefter, at frivillige Hjælpere havde faaet smuglet Ammunition ind til dem fra Bredgade gennem Gaardene mellem Gaden og Palæet. Imidlertid var det ikke helt ufarligt for en Ammunitionshenter at løbe tværs over Frederiksgade fra Residenspalæets Hjørne (Kabinetsssekretærens Kontor). Naturen kunde jo gaa over Optugtelsen hos de (hidtil) fredsommelige Marinere foran og i Damehotellet, og saa vilde Henteren højst sandsynligt blive gennemhullet. Men Problemet klaredes meget praktisk. En Betjent ovre paa den anden Side bandt nogle Pakker Ammunition ind i gamle Armbind og rullede Pakken ind i et Klæde, og denne Bylt, der kunde taale Faldet mod Stenene, kastede han over Gaden. En Frivillig bragte dem i Ly af Residenspalæets skærmende Mure.

Mærkværdigvis havde Marinerne hele Tiden holdt gode Miner til slet Spil bag deres egen Spærring ud for Hotellet. Men saa fandt de paa nogle Luskestreger, der kunde blive farlige nok, dog ikke for Barrikademændene paa det afgørende Sted, eftersom Marinerne ikke kunde komme til at skyde denne Vej. I Hotellets grimme, graa Gavl, der vender ud til Residenspalæets Gaard og Have, er der en Række Glughuller. Da man begyndte at interessere sig for dem, blev det paastaat, at de var lavet til „Hotel der Lustwaffes“ Damer, for at disse kunde trække nogle Mundfulde frisk Søluft, naar de havde været inde for længe. Hullerne kunde imidlertid ogsaa bruges til andre Formaal. Besætningen i Palæets Køkkenport havde været klar over, at

det ikke var godt at have Hotellet i Ryggen, og var derfor, som nævnt foran, flyttet ned i Portnerlogen.

Flere Gange hørte vi ved Barrikaderne Skud efter Skud, som efter Lyden at dømme givet maatte være afgivet fra Hotellet. Noget Nedslag kunde ikke iagttages straks. Men da der faldt en Maskingeværssalve fra samme Retning, blev det tilfældigt observeret, at Salven havnede i den høje Barrikade (der ikke var besat) ved Kronprinspalæets Hjørne ud mod Ny Toldbodgade. En hel Sky af Sand slog i Vejret. Salven kunde kun være afgivet fra Hotellet, og da Posterne foran Huset ikke skød, kunde Skuddene kun stamme fra Gavlen. Salven blev fulgt af en til, men denne Gang havde Skytten (som formentlig gik ud fra, at der laa Politi omme bag Barrikaden) ikke sigtet ordentligt. Alle Projektilerne hamrede ind i Palæets Sandstenshjørne. Stenstumper og Støv regnede ned.

I Residenspalæets Gaard ind mod Hotellet var posteret to Politimænd. Oppe fra Gavlen skød Tyskerne ned i Gaarden, og da Naboskabet hurtigt blev meget farligt, søgte den ene Betjent ned i Portnerlogen, medens den anden gik i sikker Dækning. Fra Gaarden saas to Geværpiber rage ud af Hullerne.

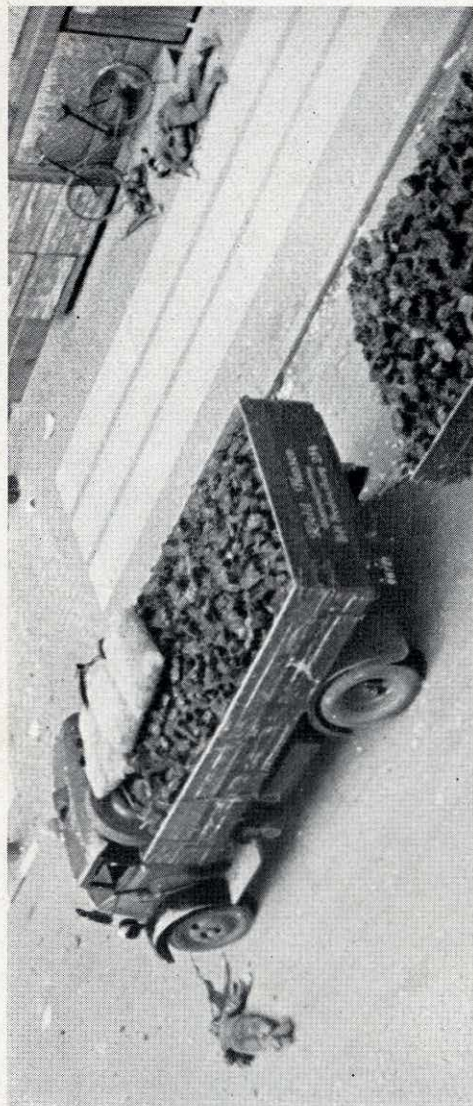
Men Tyskerne i Glughullerne blev ogsaa gjort tavse. Da de blev klar over, at de spildte Krudtet paa ubesatte Barrikader, fandt de nye Maal. Den ændrede Taktik kunde i og for sig være farlig nok, men her kom de til kort. De havde opdaget, at der fra Vinduerne i Løjtnantsvagten og Fanevagten blev fyret op mod deres uheldige Frænder i Amaliegade, og saa forandrede de Skudlinjen. Fra Gavlen kunde de netop

bestryge Murene ved Kolonnaden, og nu lagde de Ilden i Slotspladsens sydlige Halvdel og udsøgte sig de Vinduer, hvorfra der blev skudt. I Fanebærervagten blev Overbetjent Johansen pludselig klar over, at Vagten (der havde faaet enkelte Træffere paa Ydermuren fra Tyskerne oppe i Amaliegade) blev beskudt fra en ny Retning. En Kugle gik gennem Vinduet og slog ind i Væggen bag ham. Den sad lavere end hans Hoved, og han sluttede straks, at den derfor ikke kunde være afgivet fra Jorden, altsaa ikke fra Amaliegade. Da han nøjere studerede Skudretningen, opdagede han hurtigt, at det var Tyskerne i Gavlhullerne, der var paa Spil. Han svarede straks. Med yderst omhyggeligt Sigte sendte han nogle Skud mod Hullerne.

Løjtnantsvagten paa den anden Side Kolonnaden, der laa endnu bedre for Tyskernes Sigtelinje, slap ikke med saa lidt. Tyskerne kunde oven i Købet skyde ind paa Døren til Vagten, og her havde de Held til at anrette Ulykker. I Vestibulen lige inden for den lukkede Dør stod en civil Mand, *Martin Barth*, der havde meldt sig som Frivillig, og som tog Del i Forsvaret med en Karabin. Tæt ved ham opholdt sig Betjent *Otto Knudsen*. Et Projektil, der røg gennem Dørfylningen, ramte Barth i det ene Knæ og foraarsagede et alvorligt Saar. Knudsen blev ramt næsten samtidig af en Kugle, der gik gennem hans ene Læg.

Udenfor haglede Projektilerne ned. I Sandstenskarmen omkring Vinduet nærmest Kolonnaden ses endnu fem Mærker af Træffere. En Del Kugler gik gennem Vinduerne. Takket være det gode Sigte og den rolige, sikre Skydning fra Fanebærervagten mod Glughul-

lerne standsede de tyske Snigskytter hurtigt Ilden fra Gavlen. Muligvis af den Grund at de var blevet ramt, hvad der desværre ikke lod sig opklare. Fra Vinduet i Løjtnantsvagten fortsatte Politiassistent Vildbrad sine Skud op i Amaliegade, naar der viste sig gode, levende Maal. Og de kom snart. Da der ogsaa fra hans Vindue var frit Skud til Damehotellets Mur, sendte han nogle Kugler op mod Hullerne. Der blev iøvrigt ogsaa noget at gøre i Amaliegade-Syd, hvor Tyskerne nede fra St. Annæ Plads blev virksomme. Men herom senere.

Til højre en falden Tysker. Foran ham ligger Vaaben og Oppakning, der ikke blev taget med, da en Ambulance hentede en haardt saaret Kammerat. Den Faldne midt i Gaden søgte Dækning bag Tørvebilen, men da han vilde over Gaden, blev han skudt ned. Hans Hoved var fuldstændig knust, og antagelig har han faaet en Maskinpistolsalve. Billedet er taget ud for Amaliegade 34.

NYE ANGREB

Det havde trukket ud med næste Fremstød mod de to Hoved-Barrikader, men saa kom det. Men denne Gang skulde Tyskerne ikke brase lige paa. Det var andre og mere scenevante Folk, der førte an. Der var aabenbart gaaet Bud til Kastelet om Forstærkning. Tilskuere, der længere oppe havde Lejlighed til at følge de fjernere Begivenheder, var af den Mening, at det var ældre Folk — og Soldater, der kendte til Gadekampe — som nu skulde tage Stødet. For os, der spejdede efter dem paa den forholdsvis lange Afstand, blev de navnlig synlige, da de i hurtige Kaninhop sprang fra Søjle til Søjle i Gitteret foran Frederiks Hospital. De smuttede ud og ind og var meget varssomme med at blotte sig. De havde aabenbart lært Haandværket før. Hver Mand var lysvaagen og havde Geværet i Anslag. Af og til smed en Geværet op og skød mod et Vindue.

I det hele taget kunde man kun faa den Opfattelse, at Tyskerne fra første Begyndelse var af den Mening, at samtlige Huse i Amaliegade og hele Nabolaget var propfyldt med Snigskytter. De saa Fjender alle Vegne. Bare en Haand ved en Rude var nok til, at Skuddene bragede mod Huset. De flygtede Tyskere, der var kommet i Dækning længere oppe, vaagnede til Daad, da

Kronprinsens Hofchef, Kammerherre Vest (til højre) og Adjutant, Orlogskaptajn Wellbach fulgte interesseret Kamprins Gang fra Hofchefens Kontor lige over den ene Barrikade. Det skal dog tilføjes, at det kun var undtagelsesvis, de to Herrer havde Hovederne saa langt fremme.

Undsætningen sprang sine Loppehop frem mod dem. Efterhaanden blev Styrken langs begge Gadens Mure nogenlunde talmæssig. Døde Kammerater langs Fortovene interesserede dem ikke. Det var de levende Danskere oppe ved Slottet, det gjaldt. Sprængstyk-sikringerne mellem Gadens Kældervinduer var de stærkt optaget af. Naar en Tysker eller to havde naaet den frelsende Dækning, var de skudklare øjeblikkelig, og under Fremrykningen faldt der adskillige Skud mod Barrikaderne fra disse Sikringer.

I Betragtning af, at der faktisk hele Tiden blev skudt op mod Slotspladsen, var det et meget magert Resultat, Tyskerne fik ud af det. Ingen af Barrikader-nes Besætning blev ramt, og det var ikke mange Skud, der havnede i Murene ved Barrikaderne. Derimod gik nogle Salver hen over Spærringerne og Sandsækkene. Gennemgaaende skød Tyskerne for højt. Et Par Gange røg Byger fra Maskinpistoler ind over Barrikaderne og slog ned i Stenene foran Rytterstatuens Sokkel. Ellers var der fra begge Sider kun Tale om Snigskydning, for Danskernes Vedkommende af den nærliggende Grund, at der ikke var Ammunition nok til Salver en masse.

Klokken var nu ca. 13,30. Solen satte sine Straaler lige ned paa Pladsen. Varmen var trykkende, de liggende Betjente svedte under Hjælmene. Der blev Jubel, da en CB'er viste sig med Favnen fuld af herlige Bajere inde fra Hofholdningen. Smilene blev endnu større, da det fortælles langs Muren, at den Lakaj, der havde udleveret Øllet, med bekymret Mine

havde sagt: „Alle Flaskerne maa endelig bringes tilbage!“ Iøvrigt var Taknemligheden stor mod Kongen, der havde haft Omtanke for de tørstige Sjæle udenfor. Tre Betjente, der passede Skydningen og holdt Gaden under skarp Observation, drak, som om de aldrig havde smagt en Bajer før, satte Flaskerne fra sig, søgte sig et Maal oppe i Gaden, skød og drak igen. Der var visselig ingen Nervøsitet i Rækkerne. Ud for Nr. 32 havde en Tysker skjult sig bag en tyk Plankesikring. To Karabinfolk havde haft Kig paa ham en Tid. Den ene mente, han vilde over Gaden. De passede skarpt paa. Lidt efter tog han de første Spring. To Skud knaldede, inden han naaede Gadens Midte. Han sank sammen og blev liggende.

Ogsaa de andre Poster fik naturligvis Øl. I Portnerlogen blev Flaskerne stukket ind gennem Vinduet med denne Velsignelse: „Her er frisk Ammunition!“ I de to sydlige Palæer naaede Øllet kun til Fanebærer-vagten. Besætningen ovre i Løjtnantsvagten fik at vide, at der ogsaa var noget til dem, men de maatte selv hente det. Det var nu saa let sagt. Der fandtes kun een Passage, og det var Vejen tværs over Kolonnaden, og da der netop blev skudt livligt fra St. Annæ Plads op mod Søjlerne, kunde det nemt blive temmelig dyre Pilsnere. Men Politiassistent Vildbrad vilde ikke snydes for Øllet til sig selv og til Folkene. Han tog selv Chansen og slap godt fra det. Baade han og Flaskerne var hele, da han triumferende vendte tilbage. Kun faa Gange i sit Liv havde han sprunget saa hurtigt og saa sikkert.

Hvis de Tyskere, der lige siden den første, haarde

Salve havde staaet og luret i Portene lige bag Spærningen, ikke turde tage Risikoen med at stikke Hovedet og en Geværmunding saa langt frem, at de kunde pille nogle Mand væk fra Barrikaderne, saa viste det sig, at de dog havde Mod nok til at skyde bagud. Men her var der heller ingen bevæbnede Danskere. Fra Porten i det italienske Gesandtskab blev der skudt en Mand, der stod paa l. Sal i Weilbachs Kompasforretning i Nr. 30. Fra samme Port blev der skudt to Mænd i Porten i Nr. 34. Beboerne i hele Amaliegade lærte forbavsende hurtigt, at det var klogest at holde sig borte fra Vinduer og Porte. Havde de ikke indset dette, vilde der sikkert den Dag være dræbt et stort Antal fredelige og uskyldige Mennesker. Som det udviklede sig, kunde det være slemt nok.

Trods al Forsigtighed under den nye Attak mod Amalienborg blev den imidlertid ikke til noget. De gamle, der havde Føringen, kunde ikke faa de unge, der var sluppet helskindet fra det første Fremstød, med sig. Angrebet standsede, og lidt efter lidt blev det opgivet. Tyskerne trak sig for anden Gang tilbage, dog ikke dem, der stod i Portene. De skulde ikke have noget af at vise sig i de fæle Barrikaders Skudlinjer. Men midt under den forsigtige Tilbagetrækning længere oppe i Gaden bragede det lige med eet løs fra alle Sider. Skuddene faldt livligt nede fra St. Annæ Plads og besvaredes endnu livligere fra Barrikaderne ved Det gule Palæ. Der blev ogsaa skudt fra Damehotellet, denne Gang oppe fra Bygningens Tag.

Men værst var det mod Nord. Tyskerne havde stukket det store, smukke Hus, Nr. 39, lige over for Told-

kamret i Brand. Røgen væltede ud af Vinduerne og drev ud over Havnen i mørke Flager. Ilden slog ud i rødgule Flamme, og snart var hele Bygningen skjult af sorte Skyer. Naar Tyskerne gik saa usædvanlig voldeligt frem, skyldtes det uden Tvivl, at de havde dannet sig den Opfattelse, at de ikke faa Faldne og Saarede, der laa i denne Del af Gaden, var blevet skudt af danske frivillige Hjælpere fra Husene omkring Toldkamret. Sandheden var, at det var Projektilerne fra Barrikaderne og fra Løjtnants- og Fanebærer-vagtens Vinduer, der havde fundet deres Maal. Aktionen begyndte med, at Ejendommenes Vinduer blev beskudt. Tyskerne havde efter den første Tilbagetrækning faaet Forstærkninger fra Marinere fra Toldbodsvagten. Den samlede Styrke udfoldede med det samme et Rædselsregimente. Træerne ved Toldbodvej blev besatte med Tyskere, der dækkede sig bag Stammerne, medens andre gik frem, smed sig ved Mure og trængte ind i Opgange, stadigt skydende paa langs og tværs af Gaden. Det var ensbetydende med en Kugleregnskab at vise sig ved et Vindue. Flere Steder blev Beboerne ganske simpelt jaget ud af Kontorer og Lejligheder, saaledes i Nr. 35 og Nr. 33.

Da Tyskerne en Tid havde drevet paa med denne Form for lettere Forlystelse, tog de skrappe Midler i Brug. En Soldat sprængte Døren til *Jens H. Jensens* Barberforretning i Nr. 39.s Kælder og smed en Spræng- og Brandbombe ind. Jensen og hans Medhjælper havde indtil da klaret sig for Skudene ved at trykke sig ned under Vinduerne. Bomben raserede hele Lokalet. Loft, Lamper, Møbler og Spejle knustes. Mær-

keligt nok kom ingen af de to noget til. Ilden slog øjeblikkelig ud i Flamme og tændte overalt. Jensen og Medhjælperen sprang op paa Gaden. De vilde ind i Porten, men den var lukket. Fra Fortovet overfor blev der skudt mod dem. Et Skud ramte Medhjælperen i den ene Arm og gjorde ham til Invalid. Tyskerne beordrede dem over Gaden og stillede dem med oprakte Arme op foran Frilageret. En halv Times Tid efter førtes de til Toldboden, hvorfra de paa et tysk Fartøj blev sejlet over til Orlogsværftet. I Bunden af Fartøjet laa en Del Tyskere, der var dækket til med Tæpper. Nogle klagede sig hele Tiden, andre var antagelig døde. Ved Værftet kom de to Danskere først op, og ingen af dem fik set noget til de Tyskere, der laa under Tæpperne. En tysk Læge behandlede de to Fanger, og efter et Par Timers Forløb tog han dem med tilbage til Toldboden. Medhjælperen kom straks paa Hospitalet.

Beboerne i Nr. 39 var helt igennem meget uheldigt og meget farligt stillet. De kunde ikke komme ud paa Gaden, og de kunde heller ikke (som Beboerne i Nr. 35 og Nr. 33) komme bagud til Bredgade. Der er ingen Forbindelse bagud, kun en høj Mur, der skiller mellem Ejendommen og Vanførehjemmets Gaard paa Toldbodvej. Det gjorde ikke Opholdet i Bygningen sikrere, at Tyskerne ogsaa gik ind i Gaarden og skød op mod Vinduerne. Da Bomben var eksploderet, trak Folkene fra Kontorerne i Forhuset og Sidebygningerne sig bagud, men snart blev Opholdet baade vanskeligt og farligt, da Røgen fra Branden bredte sig overalt. Civilingeniør *Knud E. Hansen*, der havde

Kontor paa 3. Sal til højre, blev reddet fra en Kugle af en af sine Medarbejdere, der i sidste Øjeblik rev ham væk. Det meste af hele Huset stod i Brand med det samme. Den gamle, fredede Bygning var knastør, og alt fængede straks. I Bagbygningen boede flere Familier med Børn, og da Ilden, der sprang gennem hele Tagetagen, hurtigt naaede bagud, havde Beboerne ingen anden Udvej end at søge over Muren ind til Vanførehjemmet. Saa meget som muligt af det mere værdifulde Kontorinventar, Sengeklæder og Gangtøj blev reddet bagud, og saa kom en Hjælp, ingen rigtig havde regnet med.

Det var de unge, vanføre Elever inde fra Nabogaarden, der tog fat. De optraadte aldeles enestaaende. For Mennesker med hele Lemmer og fuld Førlighed er det ufatteligt, at de overhovedet kunde gennemføre den Redningsaktion, de gav sig i Lag med. Fra Vanførehjemmets Gaard slæbte de Stiger hen til Muren, krøb op paa den, satte andre Stiger til og krøb ned i den smalle Gaard, der skiller Muren fra Nr. 39.s Bagbygning. Det skulde man i og for sig tro var nok for Folk, af hvilke de fleste enten havde et Lem, der ikke var forligt, eller et, der var kunstigt. Men her begyndte først Alvoren. I Værelser og paa Trapper og Gange havde efterhaanden alle Husets Folk samlet sig, og de *skulde* ud af Bygningen, Ilden havde saa smaat begyndt at fænge i Tagetagen ovenover. Hvad gjorde saa de vanføre Elever? De satte svære Brandstiger op til Muren, klatrede op og krøb ind gennem Vinduerne og hjalp, hvor de kunde. Der var en Snes Børn i alle Aldre, og der var ængstelige Mødre, men de blev alle

hjulpet. Samtlige Ejendommens Beboere krøb ud paa Stigerne, kom ned i Gaarden, besteg Stigerne op til Muren og klatrede ad de andre Stiger ned i Vanførehjemmets Gaard, og her var de i Sikkerhed, saadan da. Medens Eleverne stod paa Brandstigerne blev der nemlig skudt paa dem fra Nabogaardene ud mod Amaliegade. Ad samme vanskelige Vej reddedes Skrivemaskiner, Protokoller, Mængder af Sengetøj og Gangtøj, flere Samlinger Sølvtoj (bundtet ind i Lagener) og mange andre, værdifulde Ting. En ung Moder reddede kun sit Spædbarn og sin Cykel. To smaa Børn laa og sov til Middag. De kom ned i Bukser og Uldtrøje. Paa bedste Maade blev alle hjulpet i Vanførehjemmet.

Branden krævede et Offer. Skibsmægler *Krag Vrigsted* i Firmaet *Schiøtt & Hochbrand* i Forhuset havde deltaget ivrigt i Redningsarbejdet. Bagefter trængte han tilbage gennem den brændende Bygning til sit Værelse over Porten til Gaden. Han vilde bringe nogle Ejendele i Sikkerhed. Først Aftenen efter blev hans forkullede Lig fundet udenfor Døren. Man mener, at han var blevet kvalt af Røgen.

Ogsaa det fredede Nr. 41 skulde brændes ned. Tykerne havde aabenbart sat sig i Hovedet, at det var fra Nr. 39 og Nr. 41 alle Ulykkerne kom. Bomber med samme Virkning anbragtes i Husets Opgang og i en Restaurant i Kælderen. En Soldat gik ind i Opgangen med en firkantet graa Pakke, der eksploderede med et vældigt Brag, saa snart han havde fjernet sig. Samtlige Entrédøre i Opgangen blev ødelagt, og den gamle, snoede Trappe blev haardt medtaget. En Sol-

Amaliegade 39, da Brandvæsenet omtrent havde nedkæmpet Ilden.

Falden Tysker ved Amaliegade 32.

To faldne Tyskere ud for Weilbach & Co.s Kompassforretning, Amaliegade 30. Ved Siden af ham til venstre ses en stor Blodpøl fra en dødelig saaret Tysker, der er hentet af Ambulancen.

dat i grøn Uniform kom ud i Gaarden og raabte paa Dansk op til Vinduerne, at Beboerne straks skulde komme ned paa Gaden. Gjorde de det ikke, blev Huset sprængt i Luften. Gennem tyk Røg, nedfaldet Puds, sprængte Døre og splintret Glas naaede Beboerne, ialt en Snes Mennesker, ud paa Gaden, hvor nogle Soldater beordrede dem til at gaa med Hænderne oprakt. De blev ført hen til Hjørnet af Toldbodgade og Amaliegade, hvor de i 20 Minutter maatte staa med oprakte Hænder, og hvor hver enkelt blev visiteret for Vaaben. Mellem dem var Pastor Axel Thormann med sin højt gravide Hustru og to smaa Børn.

Ovre bag Træerne stod Tyskere og skød, tilsyneladende helt hen i Vejret. Der blev skudt mod Toldkamret, mod Toldboden, mod Frilageret og ned i Amaliegade. Paa Hjørnet af Toldbodgade laa en arbejdsklædt Mand i Rendestenen. Han var haardt saaret af et Skud i Underlivet. Ingen tog sig af ham, før en Ambulance kom til. I Huset boede en 84-aarig Jøde, en helt hvidhaaret Mand, der ellers levede under Jorden. Netop den Dag havde han været en Tur hjemme. Tyskerne opdagede ikke, at han hørte til den jagede Race. En svær, ældre Mand i Gruppen kunde ikke holde Hænderne oprakt. Da han sænkede dem, fór en SS Mand ind paa ham, slog ham med sin Pistol i Ryggen og truede ham. Saa fandt Manden paa at hvile Armene ved at tage fat i sine Ører. Fra Hjørnet blev Gruppen beordret hen til Bredgade, og her fik alle Lov at gaa, men ikke hjem.

Beboerne paa den anden Side Gaden slap naturlig-

vis heller ikke. De kunde efter Tyskernes Opfattelse ikke være mindre oprørske end Genboerne. I det smukke gamle Hus Nr. 42 og Nr. 40 paa Hjørnet af Ny Toldbodgade var de fleste gaaet i Beskyttelsesrummet i Kælderen bagud i Nr. 42. Her sad ogsaa Portner *Persson* med Familien. Mellem Skudene og Bragene fra Gaden hørte han nogle Drøn oppe i Porten. Han listede op for at faa et Skøn over, hvad der var sket. Porten var sprængt og fuldstændig knust af Haandgranater, Stumper af den var røget langt ind i Gaarden. Inden han igen naaede i Sikkerhed, blev han grebet af fire Tyskere. Den ene stillede ham op mod Muren, de tre andre sigtede paa ham med Geværerne. De skreg, at det var ham, der havde skudt en Kammerat, som laa paa Gadens modsatte Fortov. Han skulde skydes med det samme. *Persson* bevarede Fatningen saa meget, at han dels paa Tysk og dels paa Dansk kunde faa gjort dem begribeligt, at han ikke ejede Skygge af Vaaben, at han havde været i Beskyttelsesrum og ikke kendte noget til, hvad der var foregaaet paa Gaden. De tre blev ved at sigte paa ham, og han ventede hvert Sekund at blive gennemhullet. En Underofficer, der stod ved den sprængte Port, kom saa til, saa lidt paa ham og sagde: *Nein!* *Persson* blev undersøgt for Vaaben fra Skuldrene til Skoene og fik saa Lov at gaa. Tyskerne sprængte derefter Døren til hans Lejlighed lige indenfor Porten og undersøgte Stuerne indgaaende. Saa gik de ovenpaa og prøvede Kolberne paa Hoveddøren til det hollandske Gesandtskab, men den holdt. De fik paany fat i *Persson* og krævede Nøglen udleveret til Gesandtska-

bet, hvorefter de gennemrodede Lokalerne. Iøvrigt brugte de Tiden godt. I Gaarden skød de mod Vinduerne til alle Sider. I et Værelse paa 3. Sal i Sidebygningen sad der bagefter to Projektiler i Væggen paa hver Side af et Billede af Dronning *Wilhelmine*.

Hovedbygningen var de ikke færdige med. De trængte ind i Direktør *Kai Suensons* Lejlighed i Stuen, trak Stuepigen hen til Vinduet, viste hende den døde Tysker og skreg, at han var skudt fra Huset. Saa forsvandt de endelig, men uden at nogen havde lagt Mærke til det, var en enkelt Tysker blevet tilbage og fortsatte Arbejdet paa egen Haand. Han gennemsøgte Loftsetagen i Nr. 42 og gik videre ind i Nr. 40. Her bor Overpræsident, Kammerherre *Bülow* i Stuen. Kammerherreinden var alene hjemme. Hun stod ved Vinduet og var i Gang med den usædvanlige Beskæftigelse at tælle døde og saarede Tyskere ude paa Gaden. Hun var naaet til Nr. 9. Skudene mod Huset og de mange Geværprojektiler, der var gaaet gennem Vinduerne og sad i Vægge og Møbler, havde ikke bragt hende fra Koncepterne. Saa stod der en Tysker i Stuen. I Larmen og Bragene fra Gaden havde Kammerherreinden ikke hørt ham. Han var kommet ovenfra efter at have ransaget Loftet for fæle Snigskytter. Han beordrede Kammerherreinden bort fra Vinduet og tilbage i Stuen. Da der (underligt nok, mente Tyskeren sikkert) heller ikke var skjult Snigskytter i Københavns Overpræsidents Lejlighed, forsvandt han. Nede i Porten til Nr. 40 lavede han og nogle Kammerater en Maskingeværrede, hvorfra de kunde bestryge Gaden op mod Amalienborg.

Men det blev meget værre. En lille Kanon viste sig pludselig paa Hjørnet af Toldbodvej. Tyskerne havde hentet den i Kastellet. Det var en af de stjaalne, danske Fodfolkskanoner Kal. 37 mm. Den kørtes frem i Amaliegade og bragtes i Stilling ud for det brændende Nr. 39. Den skulde rydde de Barrikader ved Amalienborg, som Tyskerne ikke havde kunnet klare med Maskingeværerne og Geværerne. De tyske Soldater havde gennemgaaende skudt ualmindelig daarligt med deres Haandvaaben, og nu viste det sig, at de haandterede Kanonen endnu slettere. Ved det første Skud hoppede hele Tingesten i Vejret og drejede til venstre. Resultatet blev, at Skudet og de fem, der fulgte efter, havnede i det uskyldige 42—40. Seks danske Pansergranater gennemhullede Muren. Saa holdt Tyskerne op med den Leg, og Kanonen forsvandt lidt efter.

Da der var blevet en Smule tilsyneladende Stilhed vovede Portner Persson sig fra Beskyttelsesrummet op i Porten. Han krøb hen til Portnerlogen og kiggede ned i sin ramponerede Lejlighed. Lidt efter listede han tilbage, men saa blev han observeret af Tyskerne. En Maskinpistolsalve bragede ind i Porten, og Projektilerne slog ind i Murene og i Loftet. Bagefter optaltes 19 Skud. Hvordan han undgik at blive truffet, hører til de ufattelige Gaader, der aldrig bliver løst. En Haandgranat blev ogsaa smidt ind. Den sprang ikke. Da det hele var forbi og Tyskerne var borte, kom en civil Mand og saa lidt paa Granaten. Saa tog han den op, puttede den i sin Inderlomme og gik. Ingen kendte ham.

Det var en ilde Medfart, det gamle, kønne Hus (der

forlængst er blevet kønt igen) havde faaet. Hovedfacaden var oversaaet med Granathuller, Vinduerne gennemhullet af Geværkugler og Maskingeværprojektiler, hele Bygningen var gennemrodet, den ene Port var sprængt, den anden var lavet til Fæstning. Men det er ikke værd at beklage dets Skæbne, naar Nr. 39 skraat overfor brændte ned til Grunden. Naar alt kommer til alt, slap 42—40 billigt. Hvad man naturligvis ikke kunde forlange, at Beboerne skulde erkende. Det var solide Byggematerialer, de Gamle brugte. Dagen efter fandt Toldinspektør *Thomas Halvdelen* af en 37 mm Granat inde paa Toldkammerets Grund. Den var knækket midt over i Sammenstødet med Murstenene i Nr. 42. Den vil blive indlemmet i Toldmusæet.

Mærkeligt nok bombarderede Tyskerne ikke det borglignende Toldkammer. Man skulde dog tro, at de med den Art Vingesus, der bærer deres Fantasi, hurtigt vilde finde ud af, at der var fuldt af Snigskytter i Taarnet. De nøjedes med at dænge Bygningen til med Geværild, men senere ryddede de ganske vist hele det store Omraade inde bag Gitteret og Murene for Mennesker. En Patrulje klatrede over „Postporten“ i Nr. 44 og begyndte at skyde løs paa de faa, tilfældige Mennesker, der befandt sig udenfor paa de aabne Pladser. Indenfor Toldbodens Omraade opholdt der sig 30 CB'er foruden 70 Tjenestemænd (mellem hvilke der var mange Damer) og Arbejdere. Det var særligt de uniformerede CB'er, Tyskerne havde Kig paa. Overtoldinspektør *Chr. Jensen* reddede dem formodentlig fra at blive arresteret, muligt fra noget værre. Han gav i Hast Besked om, at de skulde smide Uni-

formerne. Omgaaende trak C.B.erne Trøjerne af og fik dem gemt i Store Vægt. Da de derefter optraadte i Skjorteærmer, lagde Tyskerne overhovedet ikke Mærke til dem.

Der var imidlertid heller ingen Snigskytter paa Toldkamrets Grund, men kæmmes rent skulde det store Omraade alligevel. Patruljen søgte ud mod Havnen og ledte godt overalt, og gennem Jernporten ud mod Nordre Toldbod trængte endnu flere Tyskere ind. Den samlede Styrke drev samtlige hundrede Mennesker ud gennem Jernporten og eskorterede dem hele Vejen hen til Bredgade, hvor de fik Lov at gaa, hvorhen de vilde, blot ikke tilbage. Saaledes endte den rent lokale Krig mod Landets Hovedtoldsted, der pludselig blev ganske affolket. Ikke en Draabe Blod var udgydt. Ikke engang en sølle Snigskyttes. Trusler havde der derimod været nok af, men de kunde selvfølgelig ikke gøre Indtryk paa Folk, der har valgt den Livsvej at kigge Næsten paa Fingrene.

Men hvad med Brandvæsenet? Helt oppe fra Amalienborg kunde en rød Sprøjte ses, da den under Branden drejede om Toldbodvejs Hjørne. Den forsvandt straks og kom ikke i Arbejde. Brandvæsenet gjorde imidlertid sin Pligt og næsten mere. Et Slukningstog var sendt fra Adelgades Brandstation, og fra Hovedbrandstationen suste Brandinspektør *Kai Mønsted* afsted til Amaliegade. Men der var intet at gøre. Toget blev stoppet af Tyskerne. Saa prøvede Brandinspektøren ad andre Veje. Fra Bredgade kom han gennem Kunstmusæets Gaard nærmere Brandstedet, men for det første viste det sig umuligt at faa Sprøjterne i Ar-

bejde fra denne Kant, og for det andet blev der skudt fra flere Sider. Han naaede derefter ind i Vanførehjemmets Gaard, og herfra kunde Ilden bekæmpes. Han kaldte sine Folk og Materiellet frem, og Slinger blev lagt ud. Men en dansktalende SS Mand, der holdt Vagt i Gaarden, forbød Slukningen. Denne Ordre vilde Brandinspektøren ikke godkende. Han forlangte at faa en virkelig Ordre fra en eller anden kommanderende Officer. SS'eren henviste ham til „Chefen“, der opholdt sig paa Hjørnet af Toldbodgade og Amaliegade. Mønsted gik derhen. Der stod en ung, højere Officer sammen med nogle andre Kumpaner. Den „højere“ gav ham Besked om, at der ikke maatte slukkes. Mønsted syntes, Fyren saa lidt ungdommelig ud, og han spurgte om, hvem han var. Øjeblikkelig snævrede Bæstet: *SS-Standartenführer Bovensiepen ... Befehlshaber der Sicherheitspolizei Dänemark!* Mønsted faldt ikke om af den Grund. Han sagde blot: „Saa brænder jo det hele!“ „Saa lad det brænde,“ var Svaret.

Det var anden Gang, Tyskerne skred ind mod Slukningen. Først tredje Gang fik Brandvæsenet Lov at tage fat. Men da var næsten alle Tyskerne borte, Branden havde bredt sig fra Forhuset til Sidebygningerne, og der var intet at stille op. Alt lagdes an paa at begrænse Ilden.

Paa Amalienborg var Kampen blevet fortsat. Og den blev tydeligt skærpet, eftersom Tyskerne nu rettede et tredje Stød mod Barrikaderne, der forsvarede Adgangen til Slottet. Det havde vel sine Grunde, at

deres Mod rejste sig igen. Følelsen af Sejrene oppe i Gaden havde sikkert bidraget til at gøre dem mere daadskraftige. For de havde jo stukket Ild i en Bygning, der flammede lystigt, de havde bombarderet et fredeligt og ganske uskyldigt Hus, havde sprængt nogle Porte og gjort en hel Institution mennesketom. Men det var stadig lige farligt for dem at nærme sig Barrikaderne. Viste en tysk Uniform sig udenfor en beskyttende Dækning, hvinede Kuglerne straks om den. Det var ikke alene fra Barrikaderne, der blev skudt. Politimændene i Løjtnantsvagten og Fanebærervagten øvede sig fremdeles med Iver i Langdistanceskydning op gennem Gaden, og de sigtede længe og skød godt. Tyskerne blev ved at hoppe fremad i smaa, korte Spring fra Sikring til Sikring. Det var forbløffende at iagttage, med hvilken Færdighed de kunde smide sig ned. Det var lige saa forbløffende at konstatere, at de i Løbet af en Timestid havde lært at krybe og hage sig fremad, saa det næsten var umuligt at se Bevægelsen.

Fra Barrikaderne op til lidt forbi Nr. 34 kunde der stadig tælles mange døde eller haardt saarede Tyskere. Kun en enkelt klagede sig. Han var kravlet hen til en ældre Kammerat, der laa lige overfor Porten til Nr. 34, og havde lagt Hovedet op til ham. Han var haardt saaret, men dog ikke mere medtaget, end at han kunde udstøde arrige Trusler eller hvad det nu maatte kaldes. Lige med et viste det sig, at han hørte til de rabiate Ungtyskere, der vilde slaas til det sidste. Før nogen af dem, der holdt Øje med ham, blev klar over, at han endnu havde ikke saa lidt Kraft tilbage, havde han kastet en Haandgranat over Gaden mod Porten.

Amaliegade Nr. 42 efter Bombardementet med 37 mm Pansergranat. Tre særdeles tydelige Træffere ses i 1. Sals Højde.

Den anrettede heldigvis kun Skade paa Muren. Da en tysk Ambulance kom lidt efter og kørte ham bort, var han uden Tvivl død.

Ambulancen samlede ikke alle de døde op første Gang, men de fleste kom dog væk. Ved enkelte af de døde standsede de tyske Sanitetssoldater, kiggede paa dem, vendte dem og tog Haandgranater og Patroner fra dem. Med Ryggen vendt til Amalienborg sparkede de forsigtigt Ammunitionen hen til de nærmeste Tyskere, der stod i Dækning, saadan som det formodentlig efter Tyskernes Opfattelse er fastsat i Haager Konventionen. Foran Ambulancen gik paa hvert Fortov en tysk Røde Kors Mand og svingede med et stort Genferflag. Der blev naturligvis ikke skudt fra dansk Side saa længe det stod paa. Tyskerne derimod kunde ikke nære sig. Længere oppe i Gaden blev der kastet flere Haandgranater. Der var en bag Barrikaden, der arrigt bemærkede, at „de jo skulde have haft paa Pusterøret, men at det vel var bedst, at vi opfører os ordentligt“. For alle Tilfældes Skyld laa Karabinbæjterne med Fingrene paa Aftrækkerne.

Da en af de faldne Tyskere var fjernet ud for Amaliegade 34, saa Stedet saaledes ud. Der maatte meget Vand til for at skylle „Slagpladsen“ ren.

SØSTER HELGA

Hendes officielle Navn er Diakonisse Helga Kirkeby, men til daglig hedder hun *Søster Helga*. Hun er Menighedssygeplejerske, og hun bor i Amaliegade 34 B paa 3. Sal. Det er en Sidebygning, og der er ud mod Ny Toldbodgade, altsaa bagud, god Udsigt til en Del Gaarde og Pakhusgavle. Men der er frisk Luft i Højden, og det hænder, at Solen kigger ind til hende. Søster Helga er ikke længer helt ung. Men hun har et glimrende Humør, og hun har ingen Nerver. Hendes Øjne lyser af Liv og Godhed. Men ogsaa af Mod. Hendes Andel i 19. September 1944 er af den Art, at hun maa have et lille Kapitel for sig selv. Hun *vil ikke* have det, men hun faar det altsaa alligevel.

Om Formiddagen henad Kl. 11,30 kom hun fra Kvæsthusgade og var ad Ny Toldbodgade naaet til Larsens Plads, hvor hun vilde ind over Slotspladsen og hjem i Amaliegade. Der var spærret. En venlig Betjent sagde, at vilde hun den Vej, blev det paa eget Ansvar. Der vilde snart blive skudt. Saa lagde hun Vejen gennem hele Ny Toldbodgade og naaede Nr. 34 nordfra. Der var Gang i Sagerne. Alle Forretninger udleverede Sække med Salt, Salpeter (og endda med Sukker) til Barrikaderne ved Slottet, og Ungdommen — og ældre med — fra Kontorer, Lagre og Butikker

slæbte afsted med Sækkene. Søster Helga gik med en Bekendt op i Forhuset, og fra 4. Sal saa hun Tyskernes underlige Fremrykning. Hun saa ogsaa, at de et Stykke oppe i Gaden delte sig og rykkede ind til Murene.

Saa faldt der et Skud, og straks efter blev der kaldt paa hende. Alle i Ejendommen kendte hende og vidste naturligvis, at hun var Sygeplejerske. En Mand var blevet ramt, da han stod i et Lokale ud til Gaden. Han var baaret eller havde selv slæbt sig ud i Bagværelset. Ingen kunde komme ind til ham. Søster Helga *skulde* ind. Nogle unge Mænd fik aabnet det øverste Vindue til Gaarden, hvorigennem der ellers udleveredes Varer, og saa løftede de hende op og fik hende igennem. Manden havde faaet et Skud i Ansigtet, men det var ikke nogen almindelig Kugle, for det meste af Ansigtet var fuld af Smaastumper af skarpt Metal. Søster Helga forbandt ham. Han befandt sig nogenlunde, men en Ambulance blev dog rekvireret for at bringe ham til Hospitalet. Da den kom, skød Tyskerne paa den, og den kunde ikke komme frem. Der var en Masse unge Mænd i Gaarden. Allesammen forlangte de Vaaben, allesammen vilde de slaa Tyskere ihjel, og allesammen vilde de hjælpe, hvor de kunde.

Der var blevet lidt Stilstand i Skydningen, og saa naaede Ambulancen frem. Den standsede ud for Huset, og to Ambulancemænd kom ind med en Baare. Den saarede blev lagt paa den og dækket helt til, for at Tyskerne ikke skulde kunne se, at det var en Dansker, der blev baaret væk. Den naaede kun ud i Porten. Saa blev der skudt paa Bærerne. De smed sig ned

og hivende i Baaren lykkedes det dem at faa den i Sikkerhed. Den saarede blev atter bragt ind i Bagværelset. Søster Helgas Morfindraaber hjalp ham over det værste. Saa var der nogen, der sagde, at det maa-ske kunde lade sig gøre at faa ham bagud gennem Gaardene til Ny Toldbodgade. Men høje Mure til Naboejendommene hindrede al Gennemgang og Overgang. De, der søgte en Udvej, blev imidlertid ved, og i Sidebygningen til højre (34 A) lykkedes det dem at finde et Sted, hvor Forbindelsen bagud var let at bryde igennem. Værktøj blev skaffet med det samme, og i Løbet af usandsynlig kort Tid var der lavet et Hul i Muren, stort nok til at en Baare kunde komme igennem. Men nu satte Søster Helga sig mod Transporten. „De skyder sikkert lige saa galt i Ny Toldbodgade“, sagde hun (hun vidste da ikke, hvor sandt hun talte), „og saa kan vi lige saa godt blive her, til det klarer op!“ Den saarede skulde helst ligge ned, og i Lokalet til Gaden stod en Sofa til det samme. Søster Helga lagde sig ned og sammen med en ung Mand krøb hun frem over Gulvet og halede den ud.

Tyskerne havde imidlertid faaet Forstærkninger (det maa være det andet Fremstød, der er Tale om), og Skuddene faldt atter tæt. Nede fra Porten lød der Skrig. Søster Helga vilde ud og hjælpe. De andre standsede hende. Hun vidste jo, hvad det gjaldt, sagde de, Tyskerne blev jo ved at skyde ind i Porten. Hun gik. I Porten lagde hun sig ned og krøb videre. I dens venstre Side laa en ældre Mand. Han var død, hvad hun straks konstaterede. Ham kunde hun ikke hjælpe. Kuglerne slog mod Huset, da hun krøb over i den an-

den Side. Her laa en ung Mand, haardt saaret. Det var ham, der havde skreget. En Kugle havde ramt ham i den ene Lunge, hans ene Arm var flaaet af en Haandgranat. Han skreg hæst om Hjælp og stønnede hele Tiden: „Mor, Mor, jeg kan ikke faa Luft!“ Søster Helga trøstede ham og gik i Gang med at forbinde ham. Han led meget.

Saa stod der pludselig en tysk Sanitetssoldat lige ved hende. Han saa hvast paa hende og kom med nogle bryske Ord. Men i det samme blev han klar over, hvad hendes Uniform betød, og saa var han et andet Menneske. Med den største Hjælpsomhed (den Slags Tyskere findes jo) kom han frem med sine Hjælpemidler og gjorde en Morfinsprøjte klar. Medens han blottede den saarede, anlagde Søster Helga en Forbinding. Ambulancen gik afsted med det samme, men det var for sent. Trods to Blodoverførsler døde den unge Mand tre Timer efter. Han havde opholdt sig i Husets Kælder. Først da Kampen stilnede af, kom han op og blev ramt straks. Den saarede i Bagværelset kom med samme Ambulance.

Da der var blevet nogenlunde Ro og man skønnede, at Kampen var indstillet, gik Søster Helga op i sin Lejlighed i Sidebygningen for at faa lidt Hvile. Hun lod et Vindue staa aabent og sagde, at de kunde kalde, hvis der blev Brug for hende. Fra Vinduet fik hun Øje paa en Lastvogn inde i Nabogaarden ud mod Ny Toldbodgade. Der sad 3—4 unge Mænd paa Vognen. Saa faldt der nogle Skud, og Raab om Hjælp hørtes. Da hun kiggede derover igen, var der kun een Mand tilbage. Han hang med Benene ud over Vognen, og det

var ham, der havde raabt. Han *maatte* have Hjælp. Søster Helga kom i Tanker om Hullet i Muren. Hun fór ned og kom heldigt igennem det. Men saa stod hun i en anden Gaard, og hvis hun skulde naa frem til Lastvognen, maatte hun ud i Ny Toldbodgade og gennem en anden Port ind i Nabogaarden til Vognen. Hun fortsatte op mellem Pakhusene. Solen straaledede og kastede hendes Skygge foran hende. Den blev set ude fra. Fire Tyskere stod i en Port ovre i den modsatte Side af Ny Toldbodgade, og de skød straks efter Skyggen og efter dens Ophav. Søster Helga blev ikke ramt. Hun snurrede om og løb tilbage med fire Par jernbeslagne Støvler trampende efter sig. De løb hurtigst, og saa opdagede de, hvad hun var. De raabte *Sanität* og trak sig tilbage. Hun fik Tid til at puste ordentligt ud og komme tilbage gennem sit Hul.

Den saarede paa Lastvognen fik Hjælp af et dansk Baarehold fra Ny Toldbodgade. Senere blev han hentet og kørt til Kommunehospital. Han døde nogle Dage efter.

KANONADEN

Næppe var den første Ambulance forsvundet, før det bragede løs igen fra alle Sider, og denne Gang var der kommet en ny Front til. Hidtil havde Tyskerne skudt fra Nord, fra St. Annæ Plads i Syd og fra Damehotellet i Vest. Men nu begyndte de ogsaa fra Øst, oven i Købet fra Søen. De havde i deres Nød alarmeret en Kanonbaad, der kom puslende op til Larsens Plads og lagde til ved Kajen. I det lille Havnekontor lige ved Kajen, hvor Pladsens Leder, Direktør *Jørgen Lausen* opholdt sig sammen med Havnefoged *Rose* og Overforvalter *Nielsen*, havde man ikke lagt Mærke til Baaden, før den havde svajet ind. Marinerne begyndte at knalde med det samme, og de tre Mænd havde ikke andet at gøre end at smide sig ned paa Gulvet. Ganske som alle andre Steder, hvor Tyskerne angreb, saa de Syner overalt. De mente, at der bag ethvert aabent Vindue sad Snigskytter. Desuden var de overnervøse i Almindelighed og saa onde Syner til alle Sider.

Særlig heldige var de ikke i Starten. Matroserne begyndte med Geværild langs Kajen. Den blev med det samme besvaret nede fra St. Annæ Plads. Men det var den tyske Vagt dernede, der skød igen, og paa denne

underholdende Maade muntrede Vennerne sig et Stykke Tid, til de opdagede Sammenhængen. Matroserne stillede sig saa op langs Rælingen og skød mod Land. Det var nogle Vinduer i William Boas' Ejendom bag Træerne i Christian 9.s Palæs Have, der maatte holde for. Tyskerne holdt paa, at der var skudt paa dem fra Huset, hvad der naturligvis ikke var. Derimod blev de beskudt inde fra Palæhaven og fra den Gavl i Palæets Pavillon, der vender ud mod Havnen. Et Par Politimænd var nemlig gaaet gennem Palæet, og fra Vinduerne paa 1. Sal i Pavillonen skød de ud over Gitteret ved Larsens Plads mod Baaden. Tyskerne svarede straks. I Pavillongavlen sidder der endnu tre Træffere. Det var ogsaa det eneste, de traf.

De kom imidlertid med det samme ud for en Ild, der var meget farligere: Nu viste det sig, at Forudseenheden med Posterne i Residenspalæets Portnerloge betalte sig. Bag Sandsækkene i Logens Vindue havde Skytterne nemlig frit Skud hen over Slotspladsen til Kanonbaaden. De, der vil have Bevis for Skudlinjens rigtige Retning, kan kigge lidt paa det svære Granitfundament, der bærer det smukke Smedejernsgitter ved Larsens Plads. I Granitens graa Masse sidder der særdeles tydelige Indslag af 25 Maskinpistolprojektiler. Besætningen i Logen havde iøvrigt faaet Assistance af en civil Mand, Assistent *Frode Lund*. Han mødte oven i Købet i Kedeldragt med Hjælm og Karabin. En af Posterne i Residenspalæets Port havde faaet et Nervechok og var baaret bort. Lund „laante“ straks hans Karabin og meldte sig til Tjeneste i Logen.

Det var ved denne Tid — mellem 13,30 og 14,00 — at Tyskerne forsøgte et Fremstød fra St. Annæ Plads

Paa Billedet ses den høje Barrikade paa Hjørnet af Kronprinspalæet ved Frederiksgade—Ny Toldbodgade. I Baggrunden øverst til venstre ses den øverste Del af Damehotellets Gavl (der rager op over Palæets lave Pavillonbygning) med Lufthullerne, hvorfra Barrikaden blev beskudt. Vinduet i Kælderen til højre for Porten sidder i Portnerlogen. Skilderhuset udenfor var lagt ned, og der var fra Vinduet frit Skud ud over Slotspladsen mod Larsens Plads.

Øverst Administrationsbygningen paa Larsens Plads med 10 Træffere fra Kanonbaaden. Forneden et Billede af det midterste Vindue taget Dagen efter Bombardementet. Foruden en Træffer i Vinduets ene Hjørne har en Granat revet Tagskægget op.

op mod Kolonnaden. Indtil da var der kun faldet enkelte Skud paa denne Del af den firkantede (eller cirkelrunde) Front. En Patrulje rykkede spredt frem, og tre Soldater gik i Dækning bag Plankeværket ud for Domus medica, hvorfra de beskød de to Barrikader ved Det gule Palæ. Ilden blev straks besvaret, og to Tyskere faldt. Den tredje stak ind i en Port, hvor han dækkede sig og skød videre. Civile Tilskuere slæbte de to saarede i Dækning. Til de saarede fra Christian 9.s Palæ, der var ramt af tyske Snigskytter oppe fra Glughullerne i Damehotellet, havde Frk. *Bardenfleth* fra Skadestuen rekvireret en Ambulance, men den kunde ikke komme igennem fra St. Annæ Plads. Som Tak for Venligheden sendte Vagtchefen derefter to Baarehold til de to saarede Tyskere ved Domus medica. Der blev imidlertid kun fundet een Tysker. Han havde faaet et Skudskaar i Underlivet. En tilstedeværende Læge havde givet ham en Indsprøjtning, og de danske Sygebærere bar ham til en tysk Ambulance, der holdt paa Hjørnet af St. Annæ Plads og Lille Strandstræde. Lidt efter genoptog Tyskerne, men denne Gang helt nede fra St. Annæ Plads, Skydningen op mod Kolonnaden, men de fik kun Træffere i Mure og Døre. En Lastvogn med en Ladning tyske Soldater havde vist sig i Gaden. Den blev modtaget med en saa kraftig Ild fra Kolonnaden, at den med det samme drejede rundt og forsvandt. Ingen af Soldaterne fandt det raadeligt at hoppe af.

Kanonbaaden kommanderedes af en ung Løjtnant. Glimtvis lod han til at være en forholdsvis fornuftig

Mand (saa fornuftig, som en tysk Løjtnant altsaa kan være), men det gjaldt om ham som om alle de andre, at samtlige Vinduer, Lofter og Tage skulde og maatte være fulde af danske Snigskytter. Og da de ikke kunde drives væk ved Hjælp af Geværer og Maskingeværer, skulde hans Kanoner gøre Udslaget. Til en Begyndelse rettedes en af Baadens 20 mm automatiske Kanoner mod Kvæsthusbroen. En Mand var vistnok set løbende ved den. Han blev ikke truffet. Men der blev dog alligevel et Maal for Granaterne. Der stod en Masse tomme Kasser paa Kvæsthusbroen, og Projektilerne ryddede op i dem. Kasserne splintredes og nogle af dem røg op i Luften. Det var da altid et Resultat. En Pakhusgavl nærmere ved var imidlertid mere indbydende. Nogle Skud blev afgivet mod det øverste af den høje Gavl paa Larsens Plads's Kornørringsmagasin et Hundrede Meter henne paa Kajen. Men heller ikke paa dette Loft var der Snigskytter. Hvis der havde været nogle, havde de sikkert skudt ud gennem de store Huller, Kanonskudene havde lavet ind til dem.

Alt dette var kun en Slags Ouverture. Der skulde nu fra Baaden forsøges et lille Anfald mod Ny Toldbodgade, altsaa fra Kajen hen over den aabne Larsens Plads. Tre Underofficerer mavede sig over Pladsen frem til Hjørnet af Administrationsbygningen, og herfra skød de to ud paa Gaden, medens den tredje smed en Haandgranat ud paa Kørebanen. Den eksploderede med et Brag, og Sprængstykkerne slog ind i Muren overfor. Men det var ogsaa det eneste, Tyskerne fik ud af Ekspeditionen. Der var ikke en levende Sjæl i Gaden.

Kontorpersonalet i Administrationsbygningen havde det ikke helt godt. Men det blev værre endnu. Alle havde søgt Dækning i Beskyttelsesrummet i Kælderen, hvortil en Trappe fører ned fra Kontoret midt i Stueetagen. Løjtnanten havde først forsøgt at faa Personalet til at gaa ombord i Baaden, hvor de, som han sagde, kunde være i Sikkerhed, men det var der ingen, der havde Lyst til. Endnu en tysk Baad havde lagt til, og Mandskabet var begyndt at gaa i Land. Men saa kom Kanonen atter i Gang. Der var atter faldet nogle Skud fra Palæet, vistnok fra et Sted i Haven (det var den almindelige Mening, at Frihedskæmpere havde placeret sig oppe i de høje Træer, men det var ikke rigtigt), og de faa Betjente, der skød, var Aarsag til stor Ophidselse og Raseri hos Tyskerne, der sikkert troede, at der laa en lille Hær skjult bag Murene og mellem Træerne. Kanonen blev rettet mod den lave Bygning, der paa Hjørnet af Ny Toldbodgade skyder sig ud fra Palæets Pavillon, og 10 Skud dundrede mod Muren. De sidder der endnu. Enhver kan gaa hen og tælle dem. Gitteret fik ogsaa et Par Træffere. Bombardementet var lige saa formaalsløst som Haandgranaten havde været.

Assistent *Erik Hansen* var Fører for en Sanitetskolonne i Administrationsbygningen. Der kom Bud efter Kolonnen fra Ny Toldbodgade-Nord. En ung, saaret Kontormand var fra Amaliegade gaaet gennem Gaardene til Ny Toldbodgade og søgte Hjælp. Han var ramt i begge Haandled. Kolonnen kom frem under Erik Hansens Ledelse og bragte ham til en tysk Skadestue i Havnevæsenets Hovedbygning paa Told-

boden. Paa Tilbagevejen fandt Baareholdet en saaret tysk Soldat, der blev forbundet for et Skud i den ene Arm og bragt til samme Skadestue. Sanitetsfolkene havde hvide Hjælme og hvide Frakker. Alligevel blev der hele Tiden skudt paa dem i Ny Toldbodgade. Saa naaede Holdet hjem, men kun for at komme ud for alvorligere Ting.

Ved Kronprinsens Palæ havde under hele Kampen opholdt sig Chauffør *Carl Hansen*. Han søgte imidlertid fra Slotspladsen ud mod Larsens Plads, og var naaet til Ny Toldbodgade, hvor han blev nødt til at gaa i Dækning. Sammen med to tilfældige Tilskuere, der var kommet fra St. Annæ Plads, trykkede han sig ind mod Muren overfor Administrationsbygningen. Da Geværilden tog til fra Baaden, blev der raabt til dem fra Kontorerne, at de skulde springe over Gaden og krybe ind gennem et Vindue, der blev holdt aabent for det samme. Carl Hansen kunde ikke bestemme sig, men sprang hen mod det farlige Hjørne ud til Pladsen, hvorfra Marinerne netop skød. De to andre kom over Gaden og blev hevet op gennem Vinduet. Ved Hjørnet blev Carl Hansen ramt af en Kugle i Ryggen. Han slæbte sig haardt medtaget hen under Vinduet, og her blev han trukket op af Erik Hansen, Kasserer *Rich. Bager* og en tredje Hjælper. De troede, at han skulde dø mellem Hænderne paa dem. Kuglen var gaaet ind et Par Millimeter under Hjertet og havde gennemboret ham. Han fik en solid Nødforbinding og blev lagt til Hvile i Beskyttelsesrummet.

Kanonsalverne havde skabt lidt virkelig Slagtummel. Drønene forplantede sig fra Mur til Mur, Ekkoet

hvirvlede rundt og vidste ikke, hvad det skulde gøre ved sig selv. Ved Residenspalæet kunde ingen undgaa at faa det Indtryk, at Skydningens Voldsomhed nu var saa stor, at det enten maatte stile mod en Afgørelse eller mod det, der var meget værre. Der hvi-skedes om Bombemaskiner. Oppe i Amaliegade slog kæmpemæssige Flammer mod Himlen, og Røgen fra det brændende Hus skjulte fuldstændig den øverste Del af Gaden. Hist og her meldte Bragene fra eksplo-derende Haandgranater, at de formaalsløse Ødelæg-gelser stadig var i fuld Gænge. Ligeegyldigt hvilken Side af Amaliegade Øjnene fulgte op mod Gefion-springvandet saas det samme Billede: Knuste Vinduer, sprængte Gadelygter, væltede Cykler, døde Legemer i forvredne Stillinger. Og gennem Larmen hørtes Ambulancernes ildevarslande Tuden, Karabinernes hastige, korte Smæld og Maskinpistolernes hidsige Gøen. Pro-jektilerne hvinede fra alle Verdenshjørner. Ligeftrem hyggeligt var det ikke, men den højst blandede Kon-cert havde alligevel noget ejendommeligt ved sig, der paa sin Vis virkede oplivende. Medvirkende til, at denne Følelse ogsaa eksisterede, var sikkert den Kends-gering, at det nu blev klart, at Tyskerne for tredje Gang var slaaet. De, der var naaet længst frem langs Murene i det sidste Fremstød, trak sig forsigtigt til-bage. Det var tydeligt, at deres spredte Skydning blev svagere og endnu mere spredt. De havde aabenbart op-givet Kampen. Haandgranaterne var kun almindelig tysk Ondskab.

Det var i det hele taget en ganske mærkelig Fore-stilling. Kiggede man over gennem Kolonnaden, saa man Masser af Folk paa St. Annæ Plads, der pas-

serede fredeligt forbi de skydende Tyskere. Stak man Næsen (stort mere var det ikke tilraadeligt at vise) frem fra Hjørnet mod Frederiksgade, konstaterede man hurtigt, at en Strøm af Mennesker vandrede forbi Marmorkirken, som om det var Søndag og ingen gad bestille noget. Ved Barrikaderne var Forholdet endnu mærkeligere, i hvert Fald set med militære Øjne. Der var nemlig ingen, der førte Kommandoen. Da Slaget først var kommet i Gang, passede Tingene og Udviklingen sig selv. Hverken den egentlige Chef, Politikommissær Nielsen-Ourø eller Kaptajn Henningsen eller Kaptajn Schlichtkrull behøvede under hele Kampen at udstede nogen Ordre. Da Maskinen først var startet, kørte den selv. Af den simple Grund, at Ordre ikke var paakrævede. Enhver af Deltagerne var klar over, hvad han skulde, og Direktiver var unødvendige. Da der endelig kom en Ordre, viste det sig, at de *kampglade* — det er det eneste rette Udtryk — Politimænd havde meget svært ved at fatte den. Og da de langt om længe havde fattet den, havde de endnu sværere ved at efterkomme den. De var pludselig blevet usædvanlig tungnemme.

Det stundede mod Enden. Vistnok Kl. ca. 14,45 kom Kaptajn Henningsen med den Ordre fra Kongen, at Kampen skulde indstilles. Man havde set, at en af Kanonbaadens Kanoner var rettet mod Residenspalæet, og ingen vilde være med at tage Ansvar for, at Kongens Palæ blev skudt i Grus. Kommandør Bildsø kunde samtidig fortælle, at Tyskernes Anfald beroede paa en Misforstaaelse (de stakkels Tyskere kommer

altid ud for saa mange Misforstaaelser), for det havde slet ikke været Meningen, at Politiet skulde afvæbnes, saa lidt som Tyskerne ønskede det afvæbnet efter Kampen. Dette havde General Pancke meddelt under Forhandlinger, der var ført over Udenrigsministeriet, og det var denne Meddelelse, der var afgørende for, at Kongen beordrede Ilden indstillet fra dansk Side. Det var godt, at den samme General ikke hørte, hvad Karabinfolkene og Maskinpistolmændene mente om hans gode Vilje.

Kaptajn Henningsen og Kaptajn Schlichtkrull fik Kampen standset ved at gaa frem midt i Gaden mellem Barrikaderne og raabe og vinke til Tyskerne, at det var forbi. Først da blev alle klar over, hvor mange der var. Fra det italienske Gesandtskabs Port kom 14 sjokkende frem, fra Nr. 24 lige overfor 12. De saa underligt halvforstyrrede og modløse ud. I Betragtning af, at de lige for Øjnene havde Ligene af 3—4 Kammerater, som endnu ikke var hentet af nogen Ambulance, og at de samtidig kunde se, at andre Kammerater længere oppe i Gaden var for hjemadgaaende i fuldt Trav, er det forstaaeligt, at de havde tabt enhver Gnist af Kamplyst. Tavse, graa i Ansigterne og med sænkede Geværer stod de lidt og skulede over til Politimændene, der havde rejst sig bag Barrikaderne. Saa samlede de sig i uordentlige Klynger og traskede afsted. De har velsagtens trøstet sig dels med Flammerne oppe i Nr. 39, og dels med, at de atter havde vundet en af deres berømte Afværgesjere.

Hvis der havde været blot en Smule Mod tilbage i dem, skulde den nok forsvinde, da de naaede ud for

Nr. 31 og 32. Gaden drev af Blod. Ikke smaa Pøle men tykke, brede Strømme, der strakte sig fra Rende-stenen og et Stykke ud paa Kørebanen. Inde ved Flisekanten var Højden af Blodfloden nær de tre Tommer. Flere Steder laa der større og mindre Stykker Hjernemasse og Stumper af knuste Knogler. Der havde sandelig ikke været noget i Vejen med den danske Ammunition. Billedet gav et overbevisende Indtryk af, hvor frygteligt moderne Skydevaaben virker paa nært Hold.

Ordren om Standsning blev raabt over til de andre Palæer, og Kaptajn Henningsen gik alene over Slotspladsen til Larsens Plads for at meddele Kanonfolkene Ordren. Vi andre syntes det var lidt for uforsigtigt af ham. Den høje, blaaklædte Skikkelse synede langt bort, og Tyskerne i Amaliegade, der ikke var vant til at se den Slags galaklædte Officerer, havde stirret undrende paa ham, da han havde vinket af. Midt ude paa Pladsen vendte han sig, blev staaende lidt og kiggede tilbage. Den uordnede Hob var endnu ikke forsvundet, og ingen paa Pladsen eller ved Barrikaderne havde da været i Stand til at hindre, at en Tysker havde vendt sig og skudt ham ned. Men det skete heldigvis ikke.

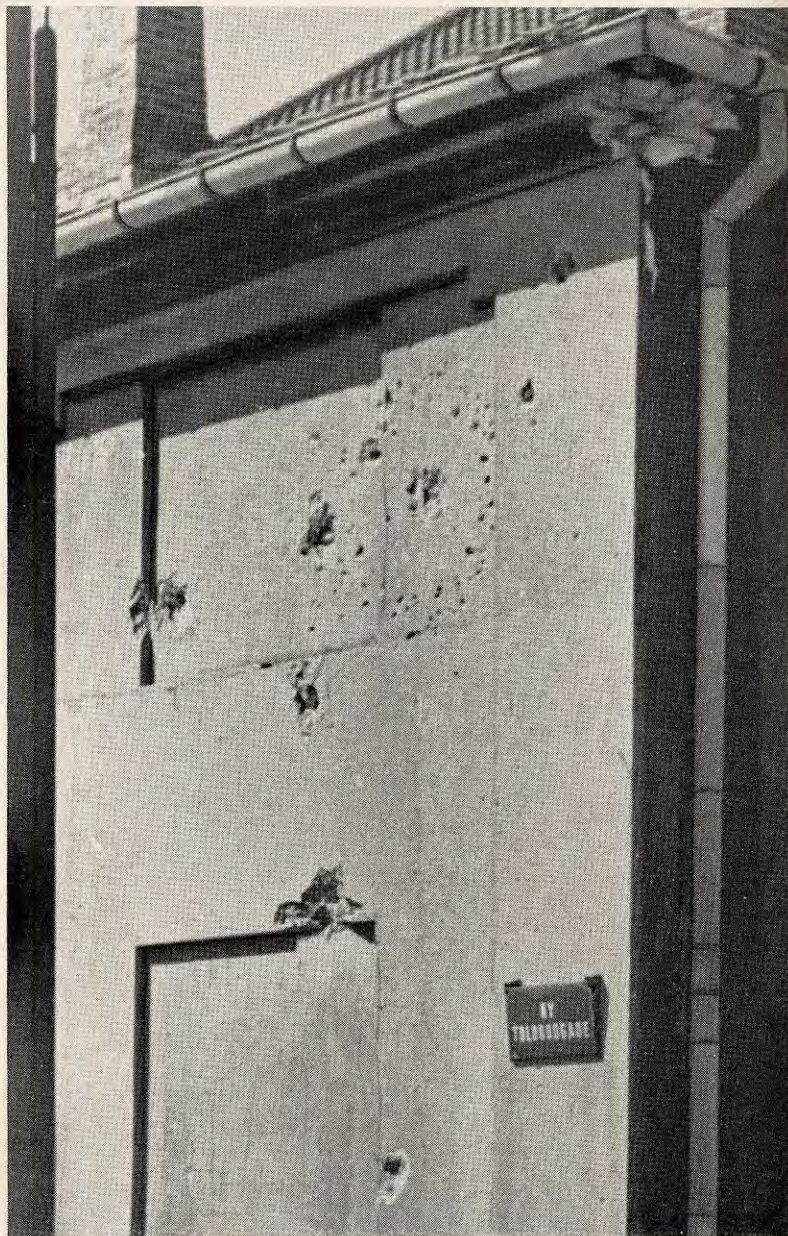
Ved Larsens Plads gav Kaptajnen Ordren til to Underofficerer, som lovede at lade den gaa videre. Politikommissæren, Kaptajn Schlichtkrull og dennes Ordonnans, CB.er *Larsen* gik sammen med Politiassistent Vildbrad over til Damehotellet. Tyskerne forstod ikke straks Situationen. Larsen krøb da over Spærringen og forklarede dem Stillingen. En af Ty-

Da Branden i Amaliegade Nr. 39 var slukket, saa Bygningen saaledes ud. Til venstre ses Bagbygningen, hvorfra Beboerne i hele Ejendommen reddede sig ind i Vanførehjemmets Gaard.

Fire Pansergranaters Spor i Nr. 42. Havde Billedet været skarpere, vilde man have kunnet se mange Indslag af Maskinpistol- og Geværprojektiler.

Her er Gavlen mod Ny Toldbodgade med 10 Træffere fra Kanonbaaden ved Larsens Plads. De 20 mm Pansergranater har dog ikke lavet større Ravage.

skerne gloede vantro paa ham og rettede det noget ejendommelige Spørgsmaal til ham, „hvorfor der i det hele taget var skudt“. Lederne i Damehotellet syntes virkelig ikke at have opfattet ret meget af, hvad der var haendt paa Hjørnet af Residenspalæet. De tyske Officerer blev gjort bekendt med Kongens Ordre, men de protesterede, da de ikke selv havde modtaget nogen Ordre. Der blev dog hurtigt Enighed om, at Skydningen skulde indstilles (fra Husets Tag var der skudt kort forinden), og de vilde forpligte sig til at holde sig fra Slotspladsen, naar Spærringen blev fjernet.

Bagefter begav Kaptajn Schlichtkrull sig over til Larsens Plads. Han gik helt hen til Gitteret og raabte ned til Kanonbaaden, at Skydningen var indstillet, og at Tyskerne ogsaa skulde holde op (paa Kaptajn Henningsens Opfordring havde de iøvrigt standset Skydningen), og derefter gik han tilbage under Beskydning fra begge Ender af Ny Toldbodgade. Gennem Kolonnaden naaede han derefter Barrikaden ved Det gule Palæs Port. Han traadte ind bag den og raabte over til en Tysker henne foran Spærringen, at Skydningen var standset. Tyskeren syntes indforstaaet med Meddelelsen, men da Kaptajnen vendte sig og vilde gaa tilbage, skød Tyskeren ham ned. Han blev dødelig saaret af et Skud i Underlivet, og han kunde ikke transporteres paa en Baare, der sendtes ud fra Skadestuen. Dr. Fenger blev tilkaldt og forbandt ham. En Ambulance bragte ham til Hospitalet. Først efter lang Tids Sygeleje og Rekonvalescens kunde Kaptajnen genoptage sin Tjeneste.

Trods „Freden“ fortsattes Fægtningen lidt endnu ved Havnen. Nogle enkelte Skud kom fra Bagsiden af Christian 9.s Palæ, og Kanonbaadsløjtnanten besvarede Skydningen med en Afskedssalut, der rystede hele Pladsen, og som meget let kunde have faaet langt alvorligere Følger, end den fik. Efter nogle advarende Brøl rettedes Kanonen uden videre mod Administrationsbygningen. Skudlinjen var 40 Meter. Mod saa nært og stort et Maal var det (mærkeligt nok) umuligt at skyde forbi. Huset fik en Salve paa 10 Skud. Hele Personalet sad under Bombardementet nede i Bygningens Beskyttelsesrum og ventede hvert Øjeblik, at Huset skulde ramle sammen. Lamper og andet løst Inventar raslede ned inde i Kontorerne. Sten og Kalk røg overalt. De 25 Mennesker havde dog hverken tabt Modet eller Humøret, da de lidt efter blev beordret frem og om Bord paa Kanonbaaden. De skulde evakueres, forkyndte Løjtnanten, fordi „de var saa udsatte!“ *Det* var i hvert Fald sandt. De blev kommanderet om Bord og ned under Dækket. Den haardt saarede Carl Hansen blev baaret, og Løjtnanten sørgede for, at han straks fik Mælk og Cigaretter. Sammen med sine Hjælpere fik Carl Hansen imidlertid Plads lige under Kanonen, hvad der ikke var særlig hyggeligt, for den begyndte paany at tordne, da alle var kommet under Dækket. Det var Gavlen i William Boas' Ejendom, der fik en sidste Omgang. Saa kunde Løjtnanten og hans Folk endelig tage afsted med deres Laurbær. Baaden lagde til ved Broen ved Gennemsejlingen ud for Havnevæsenets Administrationsbygning. Her blev alle „Fangerne“ landsat, og efter en halv Times Venten

kunde de gaa hjem og beskue, hvad der kan ske, naar en tysk Kanonbaad kommer paa uventet Besøg. Carl Hansen blev bragt til Hospitalet.

Medens alle Tyskere, der hørte Ordren om Standsningen, forstod den og rettede sig efter den, var Danskerne overmaade tungnemme. De ellers intelligente Politimænd var længe om at fatte den. Da det blev gjort dem begribeligt, at det *var* Alvor, var de længe om at efterkomme den. Naar Sandheden skal siges, saa var de kun opsat paa et eneste, og det var at kæmpe videre, til de ikke havde mere at skyde med. De var blevet en Smule blodtørstige, var de. Men i den milde, danske og ikke den raa, tyske Form. De mente kort sagt, at det var Synd at holde op, naar det nu gik saa godt. Kun modstræbende rejste de sig og belavede sig paa, at der var indtraadt en Slags Fredstilstand. Der var nemlig ingen, der var helt sikre paa Tyskernes Tilsagn om, at Danskerne fremdeles skulde have Vagt paa Amalienborg (de kendte allerede den Gang Pancke for godt af Omtale), og de ventede paa, at en tysk Styrke vilde komme og afvæbne dem.

Ved Residenspalæet blev der straks raadslaet om, hvor Vaabene bedst kunde skjules. Karabinerne var der ikke noget at stille op med, men Maskinpistolerne maatte væk. Nogle store, røde Lakajkapper, der hang i et Skab i Porten, blev fundet passende. I Kappernes Slag og Ærmer kunde Pistolerne skjules en kortere Tid. Men da der blev afgivet ny Forsikring om, at Betjentene vedblivende skulde afgive Kongevagten, blev Planerne opgivet.

Posterne i Portnerlogen havde ikke hørt om den fortsatte Vagt. De ventede at blive interneret, og det vilde de under ingen Omstændigheder gaa med til godvilligt. De samlede Vaaben og Ammunition sammen og begyndte at se sig om efter civilt Tøj. Der blev laant en Jakke her og et Par Benklæder der, og ved Hjælp af Portneren fik Gruppen Adgang til Palæet, hvor Vaabnene blev skjult under en Sofa og i en Seng. Gruppens Fører, Overbetjent *Hallstrøm* stillede derefter som Civilist hos Politikommissæren ved Fanebærervagten, men da han her fik at vide, at Politiet fremdeles skulde være paa Amalienborg, blev Uniformer og Vaaben igen fundet frem.

Det var Politimænd, der absolut *ikke vilde forstaa* den ny Situation. Da Kaptajn Henningsen paa Slotspladsen raabte „Hold inde med Skydningen!“ saa Vagterne i Løjtnantsvagten uforstaaende paa hverandre. Flere af Betjentene raabte tilbage: „Ikke forstaaet, Hr. Kaptajn!“ Saa svarede Kaptajnen (efter Politiassistent Vildbrads Beretning) jævnt og bramfrit: „Det er Ordre fra Kongen, at Skydningen skal ophøre, saa maa I da for Fanden kunne forstaa det!“ Det hjalp.

Klokken var blevet over 16. Folk kom ud fra Porte og Døre og trak atter Vejret paa normal Vis. De sidste Faldne var fjernet, men Ødelæggelsens Vederstyggelighed kunde ses overalt. Gamle og Unge gik omkring og talte de søndrede Ruder og Kuglerne i Døre og Mure, og det var et Arbejde, der tog Tid. Fra

Mand til Mand sprang Beretninger om mærkelige Hændelser under Skydningen. Der var den om den unge Mand, der kom op fra Kælderen og stillede sig i Porten og sagde, at „nu var det nok forbi“, hvorefter en Kugle i samme Sekund fløjtede forbi hans Kind, tog hans Cigaret bort og lod ham staa med aaben Mund. Og der var den om Manden, der fik en Kugle gennem Jakkens Forside ind gennem Tegnebogen, hvor den gennemhullede tre Tikroner og derefter forsvandt ud i det ukendte.

I Strømme væltede Beboerne op til Branden, og fra alle Sidegader kom der endnu flere. Men Strømmen til Amalienborg var lige saa stærk. Alle vilde se dem, der havde forsvaret Slottet, og alle vilde takke dem. To unge Piger kom med smukke, gule Blomster og sagde, at de var kede af, at de ikke havde røde og hvide. En Dame rakte sit Guldarmbaand til en ung Reservebetjent. „Giv det til Deres Forlovede!“ sagde hun. „Tak,“ svarede den glade Betjent, „min Kone har faaet en Lille i Gaar, og hun vil blive henrykt!“ Tobak, Cigarer og Cigaretter væltede ind i Mængde, Vin og Snaps og Blomster ogsaa. Mange kom stilfærdigt, tog en Politimand i Haanden, sagde Tak og gik stille igen. Hen paa Dagen samlede Politikommissær Nielsen-Ourø sine Mænd og bragte dem en bevæget Tak, fordi de havde gjort deres Pligt saa godt og saa trofast. Om Aftenen sendte Kongen Bud efter ham, og Kongen og Dronningen bad ham bringe Mandskabet en Tak for vel udført Gerning.

Paa den tyske Begravelsesplads paa Vestre Kirkegaard kan man læse, hvad Tyskerne fik ud af Dagen. Paa 15 Trækors staar der: *Gefallen 19-9-1944 Kopenhagen*. Lægges hertil fem andre, der er døde paa Lazaretter i København den følgende Uge, kommer man op paa 20 Faldne. Tallet paa saarede maa mindst sættes til 30. General Panckes „Fejltagelse“ blev dyr.

Uden at trække det mindste fra i Farligheden og Dramatiken omkring det egentlige Kampcentrum ved Residenspalæet, saa kan man ikke se bort fra, at det blev i den nordre Ende af Amaliegade, at Begivenhederne udfoldede sig voldsomst. Som Udviklingen kom, blev det Kvarteret overfor og omkring Toldkammeret, der blev Centret for Tyskernes mest voldelige og barbariske Fremfærd. At der ikke blev dræbt et halvt Hundrede Mennesker, hører til de Undere, ingen nogensinde vil forstaa.

*

19. September blev en mørk Dag for det danske Politi. Mange af dets Mænd blev interneret og sendt til tyske Fængsler og Konzentrationslejre. Men i Mørket straaede Kampen om Amalienborg som det store, opløftende Lys. Et af de smukkeste Kapitler i Rigspolitiets Historie under Besættelsen blev skrevet bag Amalienborgs Barrikader den Dag.
